

KJELL ERIKSSON PRINCEZNA Z BURUNDI

motto švédská detektivka

motto

KJELL ERIKSSON

**PRINCEZNA
Z BURUNDI**

Praha 2013

Přeložila Eva Nováčková

Copyright © by Kjell Eriksson 2002

Published by agreement with Ordfronts Förlag AB,
Stockholm and Leonhardt & Høier Literary Agency A/S, Copenhagen

Cover Design © Christina Griffiths

Cover Photo © Anna Minkevich/iStockphoto

Translation © Eva Nováčková, 2013

ISBN 978-80-7246-662-7

1.

Talíř se jí vysmekl z ruky a vrazil do skleničky. Převrátila se a mléko na plastovém ubruse vytvořilo bílý květ.

A to máme tak málo mléka, proběhlo jí hlavou. Rychle skleničku zvedla a mléko utřela kuchyňským hadříkem.

„Kdy přijde tatínek?“

Obešla stůl. Justus se opíral o rám dveří.

„Nevím,“ odpověděla a odhodila hadřík do dřezu.

„Co budeme mít k jídlu?“

V ruce držel knížku s ukazováčkem vloženým tam, kde přestal číst. Chtěla se ho zeptat, co to čte, ale najednou ji něco napadlo a popošla k oknu.

„Guláš,“ odpověděla nepřítomně. Hleděla na parkoviště. Začalo znovu sněžit.

Možná sehnal práci. Mluvil přece s Mickem. Určitě potřebuje lidi na úklid sněhu. Sněžilo každý den. A výšek se nebál.

Berit se usmála při vzpomínce, jak se vyšplhal po okapové rýně na její balkon. Bylo to sice jen do prvního patra, ale stejně. Zlomil by si vaz, kdyby spadl. Jako jeho otec, pomyslela si a úsměv jí pohasl.

Strašně se tenkrát rozčilila, ale on se jen smál. Sevřel ji do náruče a objímal takovou silou, že by člověk vůbec nevěřil, že je jí jeho štíhlé tělo schopno.

Později – trochu polichocně – tu historku občas vypravovala. Byla to jejich první společná vzpomínka.

Odklizení sněhu. Parkovištěm projel malý traktor a nahnul ještě více sněhu na už i tak zasypané keře na okraji. Byl to Harry. Poznala ho podle červené čepice, která zářila z kabiny.

Harry občas zaměstnával Justuse. Poskytl mu práci na léto, když ostatní nic nesehnali. Sekal trávu, sbíral odpadky, plel záhony. Justus brblal, ale když dostal první výplatu, byl na ni nesmírně hrdý.

Berit traktor sledovala pohledem. Shrnoval sních, který padal nepřetržitě. Majáček na střeše oranžově svítil a házel světelné odlesky na okolní plochu. Na dům i parkoviště začala padat tma. Harry pokračoval. Kolik hodin už za poslední den odpracoval? „Vydělám si na Kanárské ostrovy,“ žertoval, když se potkali před domem. Opřel se o lopatu a ptal se, jak se daří Justusovi. To dělal vždycky.

Otočila se do kuchyně, aby chlapci pozdrav vyřídila, ale Justus už u dveří nestál.

„Co děláš?“ zavolala na něho do bytu.

„Nic,“ odpověděl.

Berit bylo jasné, že sedí u počítače. Od srpna, kdy John domů přivlekl ty krabice, býval Justus hned od návratu ze školy přilepený u monitoru. „To je jasné, že kluk musí mít počítač, jinak by byl úplně mimo,“ vysvětloval John, když namítla, že je to velký luxus.

„Co stál?“

„Dostal jsem ho levně,“ řekl tehdy, a když viděl její vyčítavý pohled, rychle vytáhl účtenku z *El-Gigantu*.

Rozhlédla se po kuchyni, co má ještě udělat, ale všechno už bylo na večeri připravené. Vrátila se k oknu. Řekl, že se vrátí kolem čtvrté. Teď bylo skoro šest. Obvykle zavolal, když měl zpoždění. To se nejvíce stávalo, když pracoval v dílně a měl hodně přesčasů. Nebyl rád, když musel pracovat dlouho do večera, ale Sagge se uměl zeptat tak, že se nikdo neodvážil něco namítnout. Znělo to, jako by firma stála a padala právě s touto zakázkou.

Poté, co dostal výpověď, zamkl. John toho vlastně nikdy moc nenamluvil, na povídání tu byla Berit, ale po Saggeho rozhodnutí byl ještě málomluvnější.

Obrátilo se to až na podzim. Berit byla přesvědčená, že to souviselo s rybičkami. Pořídil si akvárium, o němž tolik let mluvil.

Potřeboval se akváriem zaměstnávat. Několik týdnů v září se s ním opravdu nadřel. Harry mu ho pak pomohl dát na místo a Gunilla se zúčastnila jeho zasvěcení. Berit to připadalo směšné, křtít akvárium, ale oslava byla moc pěkná.

Stellan, nejbližší soused, se přišel podívat, stejně jako Johnova matka, a Lennart byl střízlivý a veselý. Stellan, který normálně býval hodně nesmělý, jí položil paži kolem ramen a šeptal jí něco o tom, jak moc jí to sluší. John se jen usmíval. Od Stellana mu žádné nebezpečí nehrozilo. Jinak býval John na takové věci hodně citlivý, hlavně když něco vypil.

Harry byl na parkovišti hotový. Výstražné světlo házelo nové kaskády na chodníček k prádelně a společenské místnosti pro okolní domy.

Uklízení sněhu. Dříve měla Berit jen nejasnou představu, co to vlastně znamená. Musí člověk šplhat i na střechu jako kdysi? Pamatovala si z dětství na chlapy v kožiších s velkými lopatami a klubky silných lan přes ramena. Dokonce si dokázala vybavit varovná upozornění, která umístili na dvoře a na ulici.

Možná se John zastavil u Lennarta? Říkal mu „bratr Tuck“. Neslyšela to ráda. Připomínalo to staré zlé časy, kdy Lennart překypoval velkohubostí a John zaraženě mlčel.

Berit bylo teprve šestnáct, když se všichni tři seznámili. Nejdřív se setkala s Johnem, ale krátce nato i s Lennartem. Oba bratři byli téměř nerozluční. Lennart měl tmavé vlasy, chvíli neposeděl, stále sebou nervózně škulal a žvanil. John byl plavý, s úzkými rty a jemnými způsoby, které Berit od prvního okamžiku přitahovaly. Jizva přes levé oko tvořila podivný kontrast se světlou pleť trochu žensky jemného obličeje. Byla to památka na bouračku na mopedu, řídil pochopitelně Lennart.

Berit nemohla uvěřit, že to jsou rodní bratři. Oba tak rozdílní, vzhledem i chováním. Skutečně se na to jednou zeptala jejich matky Ainy, ale ta se jen pousmála a něco odsekla.

Zanedlouho Berit pochopila, že si bratři svou obživu neopatřují vždycky počestným způsobem. Pravda, John pracoval v dílně, ale měla pocit, že to dělá jen kvůli tomu, aby zachoval zdání, a patrně také kvůli otci Albinovi.

John měl sklony ke kriminalitě. Ne proto, že by byl zlý nebo lakotný. Spíš jako by mu konvenční způsob života nestačil. Stejně to vnímalo mnoho mladých lidí v jeho okolí. Navenek vypadali spořádaně, ale večer a v noci se ve východní části Uppsaly chovali jako dobytek. Kradli, brali ženám kabelky, odjížděli s cizími mopedy a auty, vykrádali sklepy nebo vytloukali výkladní skříně.

Několik jich tvořilo pevné jádro party a tam patřili John i Lennart, zatímco ostatní přicházeli a odcházeli, většina za půl roku nebo za rok zmizela.

Někteří chodili na Bolandskou učňovskou školu, aby se vyučili malíři, betonáři, automechaniky nebo dalším profesím, které se nabízely začátkem sedmdesátých let. Nikdo z nich nešel na gymnázium, neměli ani chuť, ani dostatečný prospěch. Hodně z nich začalo pracovat hned po ukončení základní školy.

Většinou bydleli doma u rodičů, kteří neměli dost silnou autoritu, aby zabránili svým synům holdovat alkoholu a drogám, krást a jezdit autem bez řidičského průkazu. Měli dost svých vlastních starostí a většinou jen bezmocně přijímali, co jim život naděloval. Při kontaktech se sociálkou, psychology a dalšími odborníky, kteří chtěli napravit svět, se chovali rozpačitě, nevěděli co říct, styděli se.

John začal v dílnách, učil se na svářeče. Postupně si získal pověst šikovného řemeslníka. Byl pečlivý a jeho práci oceňovali, ne snad Sagge, ale tři jeho spoluzaměstnanci.

Jednou se Berit zmínil: „Nebýt jich, na všechno bych se vykašlal.“

Teprve když začal pravidelně pracovat, dostal se dál od ulice a od party. Měl práci, ocenění, slušný plat, a především se poznal s Berit.

Lennart rozvážel potraviny na mopedu a po večerech hrál kulečnick v hale v Sivii. John chodil s ním. Byl šikovnější, ale to Lennarta netrápilo, protože nejčastěji stejně skončil u hracích automatů o patro níže.

Právě tam se Berit s oběma poznala. Přišla tam spolu s Annou-Lenou – byla zamilovaná do jednoho kluka, který tam hrál.

John jí okamžitě učaroval. Točil se kolem kulečnickového stolu s tágem v ruce a hrál se soustředěností, kterou Berit obdivovala. Moc nemluvil.

Měl štíhlé ruce. Sledovala jeho hbité prsty na zeleném suknu, pohled upřený na tágo, soustředěný a vážný. To se jí moc líbilo. A také jeho řasy a výraz. Intenzivní pohled.

Nechápala, proč si vzpomněla právě na kulečnick. Už hodně let tam nebyla. Asi jí to připomnělo to jméno Tuck. Bratr Tuck. Nejspíš je John u něho. Možná by mu mohla zavolat. Určitě s bratrem pijí. Občas měl pocit, že si musí s Lennartem pořádně užít. V poslední době se to moc často nestávalo, ale pokud se rozhodl, nic mu v tom nemohlo zabránit. Ani Justus.

Chlapec mu rozuměl, znal otce skrz naskrz a nikdy moc neprotestoval. To jen jednou, to bylo Justusovi asi dvanáct, kdy se John nechal přesvědčit a vrátil se domů. Justus tehdy sám zavolaL Lennartovi a chtěl s Johnem mluvit. Berit neslyšela, co mu řekl, protože se s telefonem zavřel na záchodě. John se během půl hodiny vrátil, i když se trochu potácel.

Jako by ho ty občasné večery a noci vracely do bývalého života. Právě to společné opíjení oba bratry drželo při sobě.

O čem spolu mluvili, to Berit nevěděla. O starých časech, o mládí v Almtuně?

Neměli toho jinak moc společného. Spojovala je jen jejich minulost. Berit občas cítila něco podobného žárlivosti, když se uchýlili do tohoto svého světa, který skoro neznala. Johnovo a Lennartovo rané dětství zřejmě bylo jediné období, kdy se cítili opravdu šťastní. Dokonce i Lennart při takových příležitostech trochu zjihl, přestože jinak býval hodně nabručený.

Berit stála mimo. Její život s Johnem se nepočítal. Začala s ním žít teprve tehdy, když se všechno změnilo a jeho dětství definitivně skončilo. Nepatřila do těch zářivých šťastných let, na které se dalo nostalgicky vzpomínat.

„Kdy přijde táta?“

„Asi už brzo,“ odpověděla. Byla ráda, že je Justus ve svém pokoji. „Nejspíš odklízí sníh. To je neuvěřitelné, co ho už napadalo.“

Chlapec se odmlčel. Čekala, že se ještě na něco zeptá. Přála si slyšet jeho hlas, ale bylo už ticho. Co dělá? O čem uvažuje? Kdyby se odvážila, zašla by za ním, ale cítila se líp v přítmí kuchyně. Žádné světlo, žádné rychlé pohyby na monitoru, žádné Justusovy tázavé pohledy.

„Možná bys mohl jít pomoci Harrymu,“ zavolala na něho. „Něco by sis vydělal.“

Žádná reakce.

„Pomoc by se mu určitě hodila.“

„Na jeho sníh kašlu.“ Justus se objevil ve dveřích.

„Ten ale není jen jeho,“ namítna tiše Berit.

Chlapec se ušklíbl a natáhl se po vypínači.

„Ne, nesviť,“ vykřikla, ale hned toho zalitovala. „Je to příjemnější, když je trochu šero. Můžu zapálit pár svíček.“

Cítila od dveří jeho pohled.

„Mohl by sis vydělat trochu peněz,“ řekla znovu.

„Žádné nepotřebuju. Ostatně táta peníze má.“

„To ano, ale ne tolik. Přece jsi říkal, že by sis chtěl koupit fotoaparát.“

Justus se na ni mračil. Viděla snad v jeho očích triumf?

„Myslím si, že by ses ho měl v každém případě zeptat,“ pokračovala.

„Nech toho,“ odbyl ji, otočil se a zamířil zpět do svého pokoje.

Slyšela, jak za sebou práskl dveřmi a jak postel zapraskala, když na ni skočil. Šla znovu k oknu. Harry s traktůrkem už zmizel. V protějším domě se ve většině oken svítilo. Viděla, jak se rodiny sesedají kolem stolu. V několika oknech zahlédla modré světlo televize.

Mezi garážemi se mihl nějaký stín a ona málem vykřikla radostí, ale u kontejneru na odpadky se nikdo neobjevil. Zdálo se jí to jen, nebo kam ten stín zmizel? Když člověk procházel mezi garážemi, musel vyjít právě u kontejneru, ale tam se nikdo nevynořil. John nikde. Berit zírала do tmy. Znovu cosi zahlédla. Na krátký okamžik se tam někdo mihl. Muž v zeleném. John to ale nebyl.

Kdo to tedy je? A co dělá za kontejnerem? Pak ji napadlo, že je to možná Harryho bratr, který mu při odklizení sněhu často pomáhá. Krátké ulehčení se změnilo v pocit osamělosti.

Brambory byly dosud teplé. Zapnula plotýnku s gulášem na nejnižší teplotu. John už určitě brzy přijde, namlouvala si a položila dlaně na kastrol.

V půl osmé zavolala Lennartovi. Telefon zvedl po pátém zazvonění a působil střízlivě. O Johnovi už několik dní neslyšel.

„Jistě se brzy objeví,“ poznamenal lehce, ale v jeho hlase zaslechla neklid. Jako by ho viděla před sebou.

„Obvolám chlapy,“ řekl potom. „Určitě si s někým dal pár piv.“ Jeho přezíravost ji rozzuřila: pár piv. Vztekla zavěsila.

Zavolala Johnově matce, ale neřekla jí, že na něho už několik hodin čeká. Doufala, že k ní náhodou zašel a zdržel se. Chvíli si jen tak povídaly. Berit neklidně popocházela po bytě.

Ve čtvrt na devět zavolal Lennart. „Proč jsi mi to předtím položila?“ začal. Slyšela, že pár piv už má v sobě.

„Kde může být?“ vyhrkla zoufale.

Ze svého pokoje přišel Justus. „Mám hlad,“ řekl. Naznačila mu, aby počkal, a ukončila hovor s Lennartem.

„Ty netušíš, kde by otec mohl být?“ zeptala se.

„Ne, ale určitě brzo přijde,“ odpověděl.

Berit se rozplakala.

„Maminko, přece zase přijde!“

„Ano, snad ano,“ pokusila se usmát, ale byla to spíš jen grimasa. „Jsem jen našťvaná, když se neohlásí. Brambory už nestojí za nic.“

„Ale stejně se můžeme najíst, ne?“

Najednou se jí zmocnil nepříjemný pocit. Způsobila to Justusova slova, která si vyložila jako jakýsi druh nelojalnosti, nebo tušení, že se něco strašného stalo?

Sedli si ke kuchyňskému stolu. Harry znovu vyjel na dvůr s traktorem a Berit už se chystala podotknout, že by mu Justus mohl jít pomoci, ale zmlkla, když viděla, jak se tváří.

Brambory stačily okorat a maso bylo sice měkké, ale jen vlažné. Justus mlčky sklidil ze stolu. Sledovala jeho mechanické pohyby. O dvě čísla větší džínsy mu visely kolem hubených nohou a téměř neznatelného zadku. Během podzimu postupně měnil styl oblékání i hudby. Od příjemného anglického popu, který se jí často docela líbil, k hlučnému agresivnímu rapu. Styl oblečení se mu připodobnil.

Pohlédla na hodiny. Devět. Teď už je jasné, že se John opravdu někde zdržel. Hodně.

2.

Pozoroval řidičku autobusu. Jela velice trhaně. Skoro se přilepila na vůz před sebou, příliš rychle startovala a pak musela silně brzdit. „Ženský,“ mumlal si nespokojeně.

Autobus byl z poloviny plný. Před ním seděl cizinec. Jistě Íránec nebo Kurd. Někdy mu připadalo, že polovinu města obývají černé huby. O tři místa vpředu seděla Gunilla. Usmál se pro sebe, když zahlédl její krk. Kdysi patřila k nejkrásnějším děvčatům, mívala dlouhé zvlněné plavé vlasy a z pod ofiny jí hleděly zářící oči. Vypadala trochu jako čarodějny skřítek, hlavně když se smála. Teď se jí už vlasy neleskly.

Před kruhovým objezdem jel autobus příliš rychle a silné přibrzdění hodilo dopředu cestujícího, který stál u dveří. Taškou přes rameno uhodil Gunillu do hlavy a ona se otočila. Je si podobná, ale už to není ona, říkal si, když viděl její vyděšený a rozčilený pohled. Kolikrát ji takhle viděl – natočenou dozadu, obličej z profilu – často provokativně hodila pohledem přes rameno, ale na Vincenta se tak nikdy nepodívala. Sotva si ho všimla. Přehlížela ho.

Dělalo se mu špatně. Vystup už, ať se na tebe nemusím dívat. Íránec před ním měl vlasy plné lupů. Autobus se prodíral dál. Gunilla ztloustla. Hravost nahradila únava.

Vystup! Vincent Hahn jí zavrtával pohled do hlavy. Když autobus projel kolem místa, kde v jeho dětství míval Uno Lantz sběrnou starého železa, ale teď tam stály moderní kanceláře, dostal nápad. Asi hloupý, říkal si, ale zábavný.

Hlasitě se zasmál. Íránec se k němu otočil a usmál se. „Máš lupy,“ řekl Vincent.

Íránec přikývl s ještě širším úsměvem.

„Lupy,“ opakoval Vincent hlasitě.

Gunilla, stejně jako většina ostatních cestujících, se k němu otočila. Vincent sklopil hlavu. Potil se. Na nejbližší zastávce vystoupil a zůstal stát na chodníku. Autobus pokračoval Královskou ulicí dál. Podíval se dolů na svoje nohy. Vždycky vystoupí příliš brzy. Moje ubohé nohy, povzdechl si. To jsem ale chudák.

Nohy ho nesly Nádražní ulicí směrem k řece a pak dál k Novému mostu. Tam se zastavil s rukama podél těla. Nehýbal se, jen oči mu tékaly sem tam. Všichni kolem něho strašně spěchali. Pouze Vincent Hahn měl času dost. Zahleděl se do černé vody. Bylo sedmáctého prosince 2001. To je ale zima, říkal si a pot na zádech ho zastudil.

„Chudáci Tálibanci,“ řekl nahlas. „Chudáci všichni.“

Doprava za jeho zády houstla. Přes most se hrnulo stále více lidí. Zvedl hlavu a díval se na kino *Zrcadlo*. Na ulici se shromáždila spousta lidí. Byla to nějaká demonstrace, nebo se tam něco stalo? Jakási žena se hlasitě rozesmála. To jenom z kina vycházeli diváci, kteří navštívili populární filmové představení. Smáli se. Když se pohnuli přes ulici, vypadalo to jako směřující se demonstrace.

Hodiny na věži šestkrát odbily a Vincent si zkontroloval hodinky. Triumfálně se zasmál. Hodiny na věži šly o padesát pět vteřin napřed. Zima a studený vzduch od řeky ho přiměly přejít ulici a zamířit k Velkému náměstí.

„Bylo to tak zlé, že jsem se neodvažoval...,“ zaslechl útržek věty. Otočil se, tak rád by slyšel pokračování. Co bylo tak zlé? Zastavil se a hleděl za mužem, který ta slova vyslovil. Měl hroznou chuť za ním zavolat, že brzy bude všechno ještě horší. O moc horší!

3.

Ola Haver svou ženu poslouchal s pobaveným úsměvem.

„Čemu se směješ?“

„Ničemu,“ bránil se.

Rebecka Haverová se ušklíbala.

„Pokračuj, chci to slyšet,“ pobídl ji a natáhl se po slánce.

Vrhla po něm pohled, jako by uvažovala, jestli má dál rozebírat situaci v zaměstnání.

„Ohrožují lidské zdraví,“ řekla a ukázala na fotografii v novinách.

„S tím nic nenaděláme.“

Rebecka vrtěla hlavou a znovu ukázala na politikovu zarostlou tvář. Ještě že tak neukazuje na mě, pomyslel si Ola.

„Tady jde o staré a slabé, kteří se neodvážejí nebo nedovedou ozvat.“

Slyšel to už mnohokrát a unavovalo ho to.

Znovu si trochu přisolil.

„Neměl bys tolik solit, je to nezdravé,“ ozvala se.

Pohlédl na ni, slánku odsunul, vzal lžičku a mlčky snědl zbytek příliš na tvrdo uvařeného vejce.

Zvedl se, sklidil ze stolu a připravil šálky na kávu. Ostatní nádobí srovnal do myčky, rychle otřel pracovní desku a zhasl světlo nad vařičem. Po této rutinní práci se zpravidla zadíval na teploměr, ale dnes ráno se zastavil uprostřed kuchyně. Něco mu bránilo popojít k oknu, jako by ho neviditelná ruka táhla zpět. Rebecka na něho překvapeně pohlédla, ale hned se zase vrátila k novinám.

Pokračovalo to vždycky stejně. Po pohledu na teploměr se pokaždé sehnul k manželce, políbil ji do vlasů a řekl něco

o tom, že ji má rád. Každý den po snídani to probíhalo stejně. Tentokrát ale zaváhal. Jako by mu tělo odmítalo poslušnost a nechťelo popojít ty dva kroky k oknu. Nechápal, co se děje.

Rebecka přestala číst a pozorovala ho s jakousi profesionální ostražitostí, nacvičenou mnoha lety v léčebně. Chtěl zavřít dvířka myčky, ale ta už zavřená byla.

„Jak ti je?“

„Dobře,“ zalhal. „Jen jsem se zamyslel.“

„Bolí tě hlava?“

Udělal odmítavý pohyb. Během podzimu míval opakovaně strašlivé návaly bolesti hlavy v oblasti čela. Od posledního už uplynulo několik týdnů. Všimla si jeho váhání? Nezdálo se.

„Dnes k nám do týmu nastoupí nový kolega. Z Göteborgu,“ dodal.

„Odzbrojte ho,“ řekla Rebecka krátce.

Neodpověděl a najednou začal spěchat, vyšel z kuchyně do sousedního pokojíku, který fungoval jako knihovna a pracovna.

„Mám zpoždění,“ zavolal napůl vnořený do šatníku. Odhodil sportovní overal, pár bot a svetr, který mu Rebecka upletla. Pod několika krabicemi ležel plastový pytel z prodejny oděvů *KappAhl*. Vytáhl ho, zavřel dveře a vrátil se do kuchyně.

„Přijdu pozdě,“ řekl znovu a několik vteřin zůstal stát v předsíni. Pak otevřel dveře bytu a vyšel do studeného prosincového rána. Několikrát se zhluboka nadechl a vykročil s trochu skloněnou hlavou.

Prosinec. Měsíc tmy. Podle Rebecky byla tma ještě horší než kdykoliv jindy. Nevzpomínal si, kdy naposled trpěla takovými depresemi. Pozoroval její křečovitě pokusy zachovat si tvář, ale pod křehkým povrchem se skrývala úzkost a odrážela se v napjatých rysech jejího obličje.

Venku sem tam spadla ledová vločka. Potkal se s Josefsso-
nem z čísla tři, který venčil svého pudla. Soused, jenž ob-
divoval policii a vždycky o ní nadšeně mluvil, se usmál
a prohodil něco o nastávající zimě. Olu někdy jeho nadšení
rozčilovalo a teď jen něco zamumlal.

Myslel na Rebeku. Začala zase chodit do práce. Potřebo-
vala mít kolem sebe lidi, stres na oddělení, kontakt s pacienty
a kolegy. Krátké večerní chvílky, kdy si spolu vyměnili ně-
kolik slov o tom, co se během dne v práci přihodilo, nahra-
dilo mrzuté ovzduší a napjaté očekávání, že se konečně něco
stane a jejich život znovu dostane smysl. S narozením Sary,
jejich druhého dítěte, zabředli do nudné každodenní rutiny.

Haver cítil, že rutinu v práci teď doplňuje i nudný stereot-
yp doma. Bývala doba, kdy se domů vracel s radostí, toužil
po Rebece a přál si být s ní.

Je to její chyba? Uvažoval o tom. Sammy Nilsson, jeho
kolega z oddělení násilných trestných činů, si myslel, že to
souvisí s věkem. „Přišli jste do krize středního věku, kdy si
oba uvědomují, že už nic nebude lepší,“ řekl mu s úsměvem
na rtech. Blbost, odmítl to Haver. Teď si tím ale tak jistý ne-
byl. Miloval Rebeku od první chvíle, kdy ji poznal. Milo-
vala ho ona? Objevil v její tváři nový kritický výraz. Jako
by na něho hleděla jinýma očima. Jistě, musel teď pracovat
o hodně více, když Ann Lindellová odešla na mateřskou do-
volenou, ale bývala období, kdy pracoval také tolik a Re-
becka neměla žádné větší námitky.

Zazvonil mobil.

„Ahoj, to jsem já,“ ozval se šéf oddělení Ottosson. „Na
střelnici dnes můžeš zapomenout. Máme úmrtí.“

Haver se zastavil. Josefssonův pudl se rozštěkal. Setkal se
s labradorkou z čísla pět.

„Kde?“

„U Libroského potoka. Nějaký muž při joggingu obje-
vil tělo.“

„Běžec?“

Slunce sotva vycházelo nad horizontem. Copak lidi sportují tak časně ráno a i v tomto počasí?

„Technici jsou na cestě,“ dodal Ottosson.

Zněl unaveně, skoro bez zájmu a trochu nepřítomně, jako by to bylo běžné, že každé ráno nějaký sportovec narazí na mrtvé tělo.

„Vražda?“

„Nejspíš,“ přikývl Ottosson, ale hned se opravil: „Určitě. Tělo je znetvořené.“ Teď už Haver v šéfově hlase slyšel beznaděj.

Nebyla to únava, ale odevzdanost nad lidským zlem, která zněla v hlase přelaskavého Ottossona.

„Kde v Libro?“

„Když vyjíždíš z města, na pravé straně jsou městské skládky.“

Haver se zamyslel a současně odmykal auto. Snažil si vzpomenout, jak to vypadá na Börjeské ulici.

„Jak jsou autodílny?“

„Ještě dál. Město tam odváží sníh.“

„Tak už vím. Kdo ještě?“

„Fredriksson a Beata.“

Ukončili hovor. Řekl Rebece, že dnes určitě přijde později, i když z jiného důvodu, než který měl ještě před čtvrt-hodinou na mysli. Schůzi místní odborové organizace policistů nahradí porada v práci nebo něco jiného. Odbory musí počkat. Stejně jako střelnice.

John Harald Jonsson silně krvácel. Původně světlá bunda byla zmazaná zaschlou krví. Smrt mu přinesla vysvobození. Na pravé ruce mu chyběly tři prsty, odříznuté za druhým článkem. Popáleniny a modročerné modřiny na krku a na obličejí svědčily o jeho utrpení.

Technik Eskil Ryde stál několik metrů od těla s pohledem

obráceným k severu. Haverovi připomínal ostrými tahy, neoholeným strništěm a vysokými kouty Seana Conneryho. Zíral přes uppsalskou rovinu, jako by tam hledal odpověď. Ve skutečnosti se díval na start letadla Viggen.

Beatrice a Fredriksson seděli na bobku. Foukalo od západu. Jeden z uniformovaných kolegů ohraničoval místo policejní páskou. Nasládle to tu páchlo a Haver se rozhlédl kolem sebe.

Fredriksson vzhlédl a kývl na něho.

„Je to Malý John,“ řekl.

I Haver zavražděného okamžitě poznal. Před několika lety svědčil u soudu ohledně případu, do něhož byl zapleten jeho bratr. John mu měl dosvědčit alibi. Haver na bývalého zlodějčka, který se nikdy nedopustil násilí, vzpomínal docela v dobrém. John pochopitelně potvrdil výpověď svého bratra. Lhal, o tom byl Haver přesvědčen, ale přesto alibi Lennarta Jonssona vyvrátit nedokázali.

Povídali si spolu o rybách, vzpomněl si Haver. Malý John měl vášeň pro akvarijní rybičky a odtamtud už nebylo daleko k rybaření.

„Fuj,“ ulevila si Beatrice a s námahou se zvedla.

Na kraji silnice zastavilo Ottossonovo auto. Tři kriminalisté viděli, že šéf mluví s několika zvědavci, kteří se už shromáždili o padesát metrů dál na okraji silnice číslo 272. Pohybem ruky jim naznačoval, že podél cesty nemohou parkovat.

„Kde je ten běžec?“ zeptal se Haver a rozhlédl se.

„Na pohotovosti,“ řekla Bea. „Když vyběhl na silnici a chtěl zastavit nějaké auto, uklouzl. Nejspíš si zlomil paži.“

„Mluvil s ním někdo?“

„Ano. Bydlí v Luthagenu a běhá tu každé ráno.“

„A co tu dělal ve sněhu?“

„Běhá tam a zpět po stezce pro kola. Nejdřív se ale chtěl trochu rozcvičit, a proto sešel z cesty. Tak to vysvětlil.“

„Neviděl někoho?“

„Ne.“

„Zaručeně tu leží už od včerejšího večera,“ přerušil je technik.

„Nějaké stopy aut?“

„Spousty,“ potvrdila Beatrice.

„Odvází se sem snít,“ řekl Fredriksson.

„Ano, vím,“ odpověděl Haver.

Podíval se na Malého Johna víc zblízka. Někdo ho pořádně zmlátil, někdo hodně cílevědomý, anebo naštvaný. Na těle měl stopy po pálení cigaretou, značně hluboké. Haver se k němu sklonil a studoval jeho zápěstí. Tmavě rudé šrámy svědčily o pevných poutech. Konečky prstů po odseknutých člancích zčernaly. Řez byl pečlivě provedený, nejspíš ostrým nožem nebo nůžkami. Možná kleštěmi.

Ottosson se k nim váhavě blížil. Haver mu šel naproti.

„Je to Malý John,“ řekl stručně a šéf přikývl.

Vypadal nečekaně svěže. Možná mu prospěl chladný vzduch.

„Slyšel jsem, že je znetvořený.“

„Co důležitého Malý John věděl?“

„Co máš na mysli?“

„Vrah ho mučil,“ opáčil Haver a připomněl si akvariijní rybičky. Piraně, napadlo ho a otrásl se.

Ottosson se rozkašlal. Blížící se poryv větru je na okamžik přerušil. Havera neopouštěly ranní úvahy. Cítil netečnost a připadal si zbytečný.

„Vyřizování účtů,“ nadhodil.

Ottosson vytáhl kostkovaný kapesník a hlasitě se vysmrkal.

„Zatracený vítr,“ řekl. „Na místě jste nic nenašli?“

„Zatím nic. Nejspíš ho sem někdo dovezl autem.“

„Je to tu otevřené,“ konstatoval Ottosson a ukázal na zá-

voru, která byla jen z části zavěšená. „Jezdívám sem dost často a nikdy tu nikoho nevidím, ale v zimě sem městská auta odvázejí sních.“

Haver věděl, že Ottosson má asi dvacet kilometrů za městem chatu, a vzpomněl si, že jezdí po gisingeské silnici.

Ottosson se najednou otočil a zachytil pohled Fredrikssona a technika, kteří si povídali nad tělem. Bea od nich odešla a pátrala v okolí.

„Proč jsi vlastně přijel?“ zavolal Haver na Ottossona. Na místa činu šéf zpravidla nejezdil. Teď se otočil. „Zadržel jsem Malého Johna, když mu bylo šestnáct. To bylo jeho první seznámení s policií.“

„A kolik mu bylo teď?“

„Dvaadváctičet,“ odpověděl Ottosson a vrátil se k autu.

4.

Nebyla na to připravená. Ohlédla se, protože jí připadalo, že na parkovišti někdo křičí o pomoc. Ženský hlas. Když se zase otočila zpět, stál před ní muž s obrovským plnovousem a maskou.

„Fuj, to jsem se lekla!“

„Hezké Vánoce,“ popřál jí Santa Claus přímo jako z Disneyova kresleného filmu.

Jdi k čertu, pomyslela si, ale usmála se.

„Ne, děkuji,“ řekla, jako by jí chtěl něco vnutit, což nejspíš chtěl, protože o ni okamžitě ztratil zájem a vrhl se ke dvojici se třemi dětmi v závěsu.

Vešla do obchodního domu. Bylo by lepší, kdyby odklízel sních, napadlo ji. Otřepala z bot sních a vytáhla nákupní seznam. Byl nekonečný a už předem se jí zmocnila únava.

„Svíčky“ stálo hned nahoře. Pak následovala směsice potravin a různých přísad. Nechtěla, ale musela. Bylo to poprvé, co její rodiče přijedou za ní do Uppsaly slavit Vánoce. Matka sice slíbila, že jídlo přiveze, ale přesto byl seznam hodně dlouhý.

Byla zpocená už u oddělení zeleniny.

„Máte kapustu?“ zeptala se probíhajícího zaměstnance. Na odpověď ukázal neurčitě rukou.

„Díky,“ zamumlala otráveně. „Díky za přesnou informaci.“

Na rameni ucítila něčí ruku. Otočila se a uviděla Astu Lundinovou.

„Ann, dlouho jsme se neviděly,“ hlásila se k ní. Ruku nestáhla a Ann Lindellová cítila její tíhu. Zaplavila ji minulost. Asta byla vdova po Tomatovém Antonovi, starém odborářském kamarádovi Edvarda Risberga. Ann se s ní spolu s Edvardem několikrát setkala. Dokonce v její kuchyni pili kávu a Edvard Astě později pomohl při stěhování do města.

„Asto,“ řekla teď jen, neschopná jasně uvažovat.

„Vidím, že máš maličké,“ žena ukázala na sedátko na jejích zádech.

„Jmenuje se Erik,“ odpověděla Ann.

„Je všechno v pořádku?“

Ann by se nejraději rozplakala. Astiny šedé vlasy tvořily svatozář kolem jejího hubeného obličeje. Vzpomněla si na Edvardova slova o tom, že Tomatový Anton a Asta patří mezi nejlepší lidi, jaké v životě poznal.

„Ano,“ tvrdila Ann, ale výraz v jejím obličeji vypovídal něco jiného.

„Koukám, že to bude velký nákup,“ řekla Asta.

Ann si přála zeptat se jí na Edvarda. Nemluvila s ním už rok a půl, od večera v Östhammaru, kdy mu na rovinu řekla, že otěhotněla s jiným mužem. Od té doby o něm neslyšela. Jako by nebyl. Bydlí dosud v nájmu u Violy na ostrově

Gräsö? Kde pracuje? Stýká se se svými dospívajícími syny?

A – zatočila se jí hlava – má už nějakou jinou ženu?

„Vypadáš dobře,“ pokračovala Asta, „slyší ti to.“

„Jak ty se máš?“

„Přijede mi na Vánoce sestra.“

„To je milé. Moji rodiče tu také budou. Jsou zvědaví, jak Erik roste. Poslyš...,“ začala Ann, ale nedokázala pokračovat.

„Rozumím..., Edvard,“ doplnila za ni Asta a znovu jí položila ruku na paži. Pamatovala si, jak Edvard vždycky říkal, že Asta i Anton jsou hodně kontaktní, často se objímali a líbali, dokonce i mezi lidmi. Pro Edvarda představovali ideální příklad vzájemné věrnosti.

„K tobě asi moc novinek nedoletí, že?“ poznamenala Asta.

„Ještě tam bydlí?“

„Ano. Viola byla na podzim dost nemocná, ale už je zase na nohou.“

„Skvělé,“ řekla nezvučně Ann.

„Nedáme si kávu?“ navrhla Asta.

Sedly si k malému stolku a pily z papírových kalíšků kávu, kterou tam podávali zdarma. Erik začal kňourat a Ann ho sundala ze sedátka a rozepla mu oblečení.

„Pěkný chlapec,“ pochválila ho Asta.

Ann by se tak ráda na tolik věcí zeptala, ale nedokázala to. Bylo zvláštní sedět tady s tou stárnoucí ženou, jako by se hodně dlouho znaly, i když se vlastně viděly jen párkrát. Ann se styděla. Zradila Edvarda, a tím i jeho nejbližší přítele. Zranila ho, ublížila mu, to dobře věděla, ale u Asty neviděla žádnou trpkost ani vztek.

„Edvard se má dobře,“ ozvala se Asta. „Asi před měsícem se u nás zastavil. Dělavá to, když má cestu kolem.“

Takže byl ve městě, říkala si Ann. Možná jsme šli kolem sebe, třeba mě dokonce zahlédl.

„Myslím si, že má spoustu práce,“ pokračovala Asta. „Je to pořád stejné. Celá rodina Risbergových byli hrozní dřívci. Zнала jsem jeho otce i dědečka.“

Ann přikývla. Pamatovala si na Alberta Risberga na farmě v Ramnäs, kde Edvard pracoval, když se s ním poprvé setkala.

Asta ztichla a upila kávy. Pak pohlédla na Ann.

„Byl do tebe zamilovaný,“ prohodila. „Je to smutné. Edvard není žádný silák, to Anton často říkal.“

Ann už víc slyšet nechtěla. Asta to nějak poznala, protože ztichla.

„Život vždycky není takový, jak by si člověk přál,“ řekla a pousmála se.

„Má...?“

„Ne, žije sám,“ odpověděla Asta.

„Čteš mi myšlenky.“

„Jsi jako otevřená kniha. Pořád ještě ho miluješ?“

Ann němě přikývla. Nechtěla se rozplakat. Ne v obchodě se spoustou lidí kolem. Vypláče se, až bude sama. Ovšemže ho stále miluje.

„Všechno se může změnit,“ podotkla Asta. „Uvidíš, že tě čeká světlejší budoucnost.“

Změnit? Mluvila snad s Edvardem? Třeba by si přál se se mnou setkat, třeba by mi dokázal odpustit. Ráda by se zeptala Asty, co měla na mysli, ale odpovědi se bála.

„Uvidíme,“ řekla a zvedla se. „Teď se vrátím k nákupu. Díky, že sis na mě udělala čas.“

Asta neodpověděla a zůstala sedět u stolku. Ann už byla na cestě k oddělení uzenin, ale stále ji viděla před sebou, šedé vlasy, hubené ruce opřené o stůl. Jistě myslela na Antona.

5.

Líbil se mu mech, který vykukoval pod sněhem. Kdyby bylo léto, hned by se na něj natáhl. Aspoň na chvíli. Trochu si odpočinout. Zhluboka se nadechl. Jednou, dvakrát. V obývacím pokoji se rozsvítila lampa. Zahlédl její postavu.

„Jsem lesní válečník,“ řekl nahlas. Ta představa se mu líbila. Byl jako bytost vzešlá zvenku, z mechu a tmy, která se přibližovala k teplu oken.

Najednou se svítilo i ve vedlejším pokoji. Svlékla se a na horní části těla měla jen světlou podprsenku. Otevřela dveře skříně, vytáhla svetřík a plynulým pohybem ho přetáhla přes hlavu a ramena, příliš rychle. Zaklel. Přál si vidět víc. Copak dost nesnil o jejích prsech?

Zůstala stát v pokoji, otáčela se a prohlížela v zrcadle, něco na sobě upravila. Popošla k zrcadlu blíž a naklonila se k němu. Udělal tentýž pohyb, aby si ji mohl pořádně prohlédnout. Dědilo je jen pět metrů mezi oknem a stromem, za nímž se schoval. Přivoněl ke kmeni, ale cítil jen vlhkost, nic jiného.

Zhasla a z pokoje odešla. Čekal ještě deset minut, pak se opatrně přiblížil k verandě a přikrčil se za řídkým plotem. Co vlastně chtěl? Zaváhal. Měl nápad, ale když se ocitl tak blízko jednomu ze svých vnitřních démonů, nijak zvlášť se mu do něj nechtělo.

Vincent Hahn mě pocit, že se vrátil zpět o pětadvacet třicet let. I tam by našel světlé chvílky a okamžiky, kdy rozhodoval sám. Jenomže ta rozhodnutí by nikdy neobstála v konfrontaci se skutečností. Stále ještě byl v její blízkosti nejistý. V nitru zuřil, ale dosud se nedokázal zbavit pocitu podřízenosti a závislosti.

6.

Nůž, přemítal Haver. Kdo vraždí nožem? Zranění prsou a paží, odříznuté prsty, vypálená místa – to bylo mučení, nic jiného. Napsal si do bloku několik poznámek, pak přisunul židli k počítači a začal psát zprávu. Když zapsal první věty, někdo zaklepal na dveře. Dovnitř nahlédl Fredriksson. „Máš něco na Malého Johna?“ zeptal se.

„Něco ano.“

„Zatraceně, je tam strašná zima.“ Fredriksson vypadal zmrzle. „Jeho brácha je pořád ještě čas od času aktivní,“ dodal a posadil se.

Haver odsunul židli a pohlédl na kolegu. Rád by zprávu dopsal, ale viděl, že Fredriksson si chce povídat. „Ale to je už dlouho, ne?“

„Lennarta Alberta Jonssona jsme vyslyšali na jaře kvůli krádežím a vyhrožování.“

„Jak to dopadlo?“

„Odložilo se to,“ řekl Fredriksson. „Svědkové nakonec odmítli svědčit.“

„Vyhrožoval jim?“

„Nejspíš.“

„Musíme si ho sem předvolat.“

„Zvláštní je, že se John tolik let držel,“ poznamenal Fredriksson.

Zvedl se a naklonil se ke skříni s archivovanými spisy. Vypadal neobyčejně uvolněně, jako by vražda před Vánoci bylo právě to, co potřeboval.

„Asi víš, že byl ženatý. Setkal jsem se i s jeho ženou, je pěkná štabajzna. Mají kluka, jmenuje se Justus,“ dodal.

„Zatraceně, jak si to všechno můžeš pamatovat?“ nechápal Haver.

„Něco na té rodině se mi líbilo. Hlavně žena Malého Johana. Madona. Moc pěkná, to ano, ale nejenom to. Bylo na ní něco víc.“

Haver čekal na pokračování, především, co znamená to „víc“, ale Fredriksson už byl zjevně myšlenkami jinde.

„Podle tebe je madona a šfabajzna totéž?“

„Tak nějak,“ usmál se Fredriksson.

„Je u ní Bea,“ řekl Haver.

Byl rád, že tam nemusel, i když v podstatě tam být měl. První konfrontace s blízkými pozůstalými často přináší užitečné informace a zkušenosti.

Vzpomínal si na ženu jednoho sebevraha. Muž se odpálil za stodolou nedaleko Hagby, a když Haver s kolegyní Miou Rosénovou zakleпали u čerstvé vdovy, aby ji informovali o tragické události, začala se ukrutně smát. Smála se nepřetržitě půl minuty, dokud s ní policistka pořádně nezatřásla. Trochu se uklidnila a zamumlala nějakou omluvu, ale nedokázala zakrýt uspokojení nad mužovou smrtí.

Ukázalo se, že muž byl pořádně opilý, naměřili mu v krvi 2.8 promile alkoholu a nedalo se vyloučit, že někdo výbušninu na jeho tělo umístil. Na úzké zablácené cestě pro traktory byl za stodolou otisk pneumatiky. Vjelo tam nějaké auto a zase vycouvalo zpět. Nejspíš vůz s modrým lakem, protože se zachytil o mladou borovici na okraji cesty.

Když pak o několik dní později se ženou znovu mluvili, byl už v domě nějaký muž. Ten ale měl červené audi.

Fredriksson přerušil Haverovy myšlenky stejnou otázkou: „Kdo tady vraždí nožem?“

„Normálně jde buď o vraždu v opilosti, nebo rvačku, která vyústila v hrubé násilí. Případně neshody v gangu.“

„V tomto případě je to chladnokrevný darebák, který nechtěl dělat velký rámus,“ řekl Fredriksson.

„Proto ho pobodal?“ uvažoval nad jeho teorií Haver.

„A co si máme myslet o těch prstech?“

„Ze všeho nejdřív mě napadlo vydírání,“ odpověděl Haver. „Já vím, říkáš si, že se moc dívám na televizi,“ dodal, když zahlédl Fredrikssonův pohled. „Myslím si, že Malý John měl nějakou informaci, o kterou někdo strašně stál,“ pokračoval a popojel s židlí od psacího stolu.

„John byl tichý a houževnatý,“ poznamenal Fredriksson. Popošel několik kroků k oknu, ale hned se zase otočil a pohlédl na Havera. „Slyšel jsi něco o Ann?“

„Je to už pár týdnů. Pozdravovala.“

„Před několika týdny? Díky. To jsi to vyřídil brzy. Jak se jí daří?“

„Být doma jí úplně nesedí.“

„Dítě je v pořádku?“

„Asi ano. Mluvili jsme o práci. Myslím, že Ann někdy bratra Malého Johna vyslychala.“

Fredriksson nechal Havera stát a odešel, ten se ještě zamýšlel nad jeho slovy o Johnově manželce. Byl zvědavý, co uslyší od Bey. Usuzoval, že si dá načas. Na kontakt s lidmi byla nejlepší. Přátelská, ale ne vlezlá, citlivá, důkladná, ale ne puntičkářská. Uměla si získat důvěru – sice to nějaký čas trvalo, ale pak objevila takové informace, jakých si ostatní nepovšimli.

Zavolal na mobil Rydemu. Nespletl se – byl ještě pořád v Libro.

„Máš něco zajímavého?“

„Ne. Jen že začalo znovu sněžit.“

„Zavolej mi, jestli něco zjistíš,“ požádal ho Haver netrpklivě. Ryde by něco najít měl. Aspoň drobnost. Přál si mít výsledek brzy.

Jen ať to hezky pokračuje, pomyslel si s nadějí, že první vyšetřování vraždy, které řídí sám, povede k rychlému zadržení vraha. Nebyl nezkušený. V mnoha případech pracoval

společně s Ann Lindellovou a věřil si, že úkol zvládne, přesto současně cítil nejistotu a napětí.

Znovu zvedl telefon, tentokrát zavolal žalobci a pak se snažil vyhledat nějakého Andrease Lundemarka, který byl zodpovědný za odvoz sněhu do Libro. Přál si udělat obrázek o tom, jak tato činnost probíhá. Jezdila tam spousta řidičů nákladních aut, o čemž svědčily gigantické hromady sněhu. Třeba někdo z nich něco zahlédl. Se všemi je třeba promluvit. Přes ústřednu městského úřadu získal číslo Lundemarkova mobilu, ale nikdo mu neodpověděl. Nechal aspoň vzkaz.

Odložil telefon a věděl, že teď se potřebuje správně rozhodnout. Na stole před sebou měl rozložené papíry týkající se Malého Johna i jeho bratra. Prohlédl si registr. Měli tam toho obrovskou spoustu, především pokud šlo o Lennarta Jonssona. Haver si poznamenal jména, která se opakovala ve všech záznamech. Dohromady jich bylo dvaapadesát a všechny musí vyslechnout.

Nejdůležitější byla skupina kolem Lennarta, takzvaní nejbližší známí: zloději, překupníci, ožralové a další, u kterých by se Lennart mohl zdržovat.

Haver chvíli tiše seděl. Znovu začal myslet na Rebeku. Byl dobrý vyšetřovatel, ale doma to nezvládal. Nemohl pochopit, co ji trápí. Přece už dříve zůstala doma s dítětem a všechno bylo v pohodě.

Neměl by se jí docela jednoduše zeptat? Sednout si s ní, až děti usnou, a prostě ji pořádně vyslechnout? Nenechat nic náhodě a dopídit se pravdy bez ohledu na to, že viníkem může být on sám.

„Dnes večer,“ slíbil si nahlas a zvedl se, ale stejně věděl, že si to jen nalhává. Nebude mít sílu s ní mluvit, až se večer vrátí po prvním dni vyšetřování vraždy. A kdy vůbec přijde domů?

Nesmím zapomenout jí zavolat, mumlal si.

* * *

Beatrice stála na chodbě a četla seznam nájemníků. Byli tam dva Anderssonové, jeden Ramirez a nějaký Oto. Odkud může pocházet Oto? Z Jižní Afriky, Malajsie nebo jiné dálky? A také tam bylo J. a B. Jonssonovi, druhé patro.

Byla sama, ale nevadilo jí to. Informovat rodinu o smrti někoho blízkého bylo ze všeho nejtěžší. V takové chvíli ji kolegové rušili. Měla dost co dělat sama s vlastními pocity a nepřála si mít vedle sebe někoho, kdo by třeba žvanil nebo naopak zarytě mlčel a situaci ještě zhoršoval.

Vchod prošel renovací a stále tu byla cítit malířská barva. Snažila se namluvit si, že sem jde jen navštívit dobrou kamarádku, kterou třeba už dlouho neviděla, a vsugerovat si napětí ze setkání.

Přejela rukou po matně zelené drsné stěně. Vůně barvy se mísila s vůní jídla, byla tu cítit smažená cibulka. Oto zřejmě připravuje svoje národní jídlo, napadlo ji, protože čeká mou návštěvu. Oto, tak ráda tě zase vidím! A smažená cibulka – tu zbožňuju!

O krok popošla, ale zastavila se. V kapse jí bzučel mobil. Pohlédla na displej – Ola.

„Právě nám přišlo oznámení. Berit Jonssonová nahlásila svého muže Johna včera večer jako nezvěstného.“

„Zrovna stojím u ní na schodech,“ řekla Bea.

„Informovali jsme ji, že tam pošleme policistu.“

„A to jsem jako já?“

„Ano,“ odpověděl vážně Ola Haver.

Zatraceně, pomyslela si Bea. Takže Berit ví, že jsme na cestě. Myslí si, že jsem tu kvůli jejímu oznámení, a já jí místo toho nesu zprávu o úmrtí.

Vzpomněla si na kolegu, kterého přivolali ke smrtelné nehodě. Staršího muže přejelo auto a byl na místě mrtev. Kolega ho znal, pocházeli ze stejné vesnice. Jejich rodiče se stýkali, a když se pak dotýčný s manželkou přestěhovali do města, občas se scházeli.

Vzal na sebe úkol jít manželce všechno oznámit. Byla strašně ráda, když ho spatřila, zatáhla ho do bytu a už stá-
věla na kávu a mluvila o tom, že její muž bude hned zpátky,
jen si něco odběhl zařídit. Posedí a popovídají si, už dlouho
se neviděli.

Beatrice se krok za krokem blížila ke dveřím. Stálo na
nich: John, Berit a Justus Jonssonovi. Zvonek byl takové-
ho druhu, který nesnášela – tlumené hrací hodiny. O krok
ustoupila a dveře se okamžitě otevřely.

„Jsem Beatrice Anderssonová od policie,“ představila se
a natáhla k ženě ruku.

Berit Jonssonová ji stiskla. Dlaň měla malou, teplou
a vlhkou.

„To jste tu ale rychle,“ řekla a odkašlala si. „Pojďte dál.“

Předsíň byla dlouhá, úzká a tmavá. Hned za dveřmi leže-
la hromada bot, polobotek i šněrovacích. Beatrice si stáhla
bundu a našla si místo na věšáku, zatímco Berit tam stá-
la a bez hnutí ji pozorovala. Mlčky šly do kuchyně. Berit
ukázala na židli, ale sama zůstala stát opřená o kuchyň-
skou linku. Mohlo jí být kolem pětatřiceti. Dříve plavé
vlasy měla obarvené rudohnědým odstínem, zřejmě maha-
gon, hádala Beatrice, a jednoduše stažené dozadu. Levým
okem maličko šilhala. Rukama svírala pracovní desku za
zády.

Nebyla nalíčená a obličej nic neskrýval. Vypadala hod-
ně unaveně.

„Vy jste Berit, že? Na dveřích jsem viděla i jméno Jus-
tus. To je dítě?“

Berit Jonsson přikývla. „Ano, je to můj a Johnův syn.“

„Je doma?“

Zavrtěla hlavou.

„Ohlásila jste Johna jako nezvěstného,“ pokračovala Bea-
trice a na okamžik zaváhala, jak bude pokračovat, přestože
už o tom předtím uvažovala.

„Měl se vrátit domů včera odpoledne kolem čtvrté, ale vůbec nepřišel.“

Při slově „vůbec“ se jí zatřásl hlas. Zvedla ruku a dlaní si přešla přes obličej.

Beatrici připadala krásná navzdory úzkosti, temným kruhům pod očima a vyčerpanému výrazu ve tváři.

„Moc mě to mrzí, ale musím vám říct, že se John už nevrátí. Ráno jsme ho našli mrtvého.“

Po jejích slovech jako by se v kuchyni ochladilo. Berit si tiskla dlaň na obličej, jako by se chtěla skrýt, nevidět a neslyšet, ale Beatrice viděla, jak jí to poznání postupně dochází. Svésila paži a dlaň natáhla, jako by o něco prosila. Hleděla před sebe rozšířenýma očima a polkla. Beatrice se zvedla, přistoupila k ní a vzala ji za ruku. Teď už ji měla ledovou.

„Je mi to moc líto, ale John zemřel.“

Berit se pátravě zahleděla do její tváře, jako by v ní chtěla najít aspoň náznak toho, že to není pravda. Položila si ruku na ústa. Beatrice čekala, že se Berit dá do pláče, ale nestalo se to.

Beatrice polkla. Viděla před sebou Malého Johna, jeho zubožené tělo plné podlitin a popálenin, zašlapané v hromadě špinavého sněhu, který se tam svázel z ulic.

Berit začala vrtět hlavou, nejdřív pomalu, skoro neznatelně, pak stále silněji. Pootevřela ústa a z jednoho koutku jí vytékala slina. Beatricina slova jí pomalu docházela. Ztuhla, jako by se proměnila v kámen, zatímco vstřebávala zprávu o Johnovi, který se už nikdy nevrátí domů, nikdy ji už neobejme, nikdy nevstoupí do kuchyně, nikdy už nebude vůbec nic.

Nebránila se, když ji Beatrice vzala kolem ramen a odvedla k židli u okna. Sama si sedla na protější stranu stolu. Napadlo ji, že v rychlosti registruje všechno, co na něm bylo: povadlá azalka, která potřebovala zalít, ranní noviny,

adventní svícen se třemi ohořelými svíčkami a nejdál u zdi vidlička a nůž překřížené nad prázdným talířem.

Beatrice se naklonila přes stůl, znovu uchopila ženu za ruku a lehce ji sevřela. Zahlédla slzu, která jí stékala po tváři.

„Neměly bychom někomu zavolat?“

Berit se k ní otočila a upřela na ni pronikavý pohled.

„Jak?“ chraptivě zašeptala.

„Byl zavražděn,“ odpověděla stejně tiše Beatrice.

Beritin pohled jí připomněl porážku ovce, kterou viděla jako dítě. Šlo o bahnici. Bečící ji vyvedli z chléva na dvůr. Vzpírala se, ale strýc ji uklidňoval. Ovce se na Beatrici podívala. Ne ustrašeně, spíš tázavě. Jako by pro úzkost nebylo na velkém dvoře a pastvinách místo.

„Zavražděn,“ mumlala Berit.

„Mohla bych někomu zavolat? Máte sourozence?“

Berit zavrtěla hlavou.

„Rodiče?“

Znovu odmítavě zavrtěla hlavou.

„Justus,“ ozvala se vzápětí. „Musíme sehnat Justuse.“

„Kde je?“

„U Danneho.“

„Někde tady poblíž?“

„Na Salabacké ulici.“

To nezvládnu, říkala si Beatrice, ale současně si uvědomovala, že nejhorší už má za sebou. Všechno už bylo venku. Teď se jen musí snažit zmírnit ženino utrpení a pokusit se zodpovědět její otázky. Napadla ji modlitba. Ten pocit už znala dřív. Rozhodně nebyla pobožná, ale věděla, co lidé nacházejí v modlitbách a nábožných rituálech. Při své policejní práci musela řešit hodně vážných otázek, mýtů a představ.

Věděla, že policista často hraje roli kněze, s nímž jsou lidé schopni si důvěrně pohovořit. Dokonce i uniformovaný policista, který navenek reprezentuje úřad a vyvolává špatné svědomí občanů, si může získat jejich důvěru. To zažila

během let, kdy sloužila u pořádkové služby. Nebo snad tu citovou blízkost vyvolávala její osobnost? Nevěděla, ale takových chvil si cenila. Předsevzala si, že nikdy, opravdu nikdy nesmí být cynická.

Někdo zprudka rozrazil dveře bytu.

„Justus,“ vydechla Berit.

Do kuchyně ale vpadl nějaký muž. Zahlédl Beatrici a na místě se zastavil.

„Jste farářka?“

„Ne,“ odpověděla Beatrice a zvedla se.

Muž těžce dýchal a vypadal agresivně.

„Zatraceně, tak kdo jste?“

„Jsem policistka.“

„Zavraždili mi bratra!“

Mával Beatrici pravicí před obličejem.

„To je Lennart,“ zašeptala Berit.

Muž přestal divoce gestikulovat a pohlédl na ni, jako by si jí teprve teď všiml. Spustil paže a svěsil ramena, jakoby někdo propíchl nafukovací panenku.

„Berit,“ řekl a o krok k ní přistoupil.

„Ty darebáku,“ vyhrkla a plivla mu do obličeje. Její výbuch přijal s klidem a rukávem si otřel tvář. Beatrice zahlédla, že má bundu v podpaží roztrženou, byla tam vidět rudá podšívka.

„To bylo zbytečné,“ řekl ochable a v jeho obličejí Beatrice viděla zmatek i žal.

„Je to tvoje vina,“ dostala ze sebe Berit s tak sevřenými zuby, že bylo napodiv, že ze sebe mohla vydat vůbec nějaký zvuk. „Je to tvoje vina, že je můj John mrtvý!“ Hlas se jí zlomil. „To tys ho tahal do všech lumpáren. Jenom ty!“

Lennart zavrtil hlavou. Zbrázděnou tvář mu téměř celou pokrývalo tmavé strniště. Beatrici by nikdy nenapadlo, že by muž před ní a Malý John mohli být bratři.

„Věř mi, vůbec nic o tom nevím.“

A Beatrice mu to z nějakého důvodu věřila.

„Jak víte, že je váš bratr mrtvý?“

„To ti užvanění policajti,“ řekl krátce a odvrátil pohled. „Ví to celé město,“ pokračoval, otočený k oknu. „Když se policejní vysílačkou vykřikuje, že je Malý John mrtvý, tak to vědí všichni.“

To je pochopitelné, říkala si Beatrice, vždyť jméno zavražděné osoby nezakrytě figuruje v policejním hlášení.

„Můj bratr, můj jediný bratříček,“ vzlykal Lennart Jansson. Naklonil se k oknu a hlavu si opřel o sklo. „S těmi darebáky si to vyřídím, to mi věř. Toho, kdo to udělal, najdu a umučím ho k smrti.“

Beatrice uvažovala, jaké další detaily o vraždě se dostaly ven. Berit klesla znovu na židli a seděla jako bez života, s pohledem upřeným do daleka.

„Zůstanete tady u Berit?“ zeptala se. „Neměla by tu být sama.“

Jestli švagr byla ta nejvhodnější osoba – těžko říct –, ale Beatrice měla pocit, že by to neškodilo. Bratr a manželka k sobě navždycky patří, jsou spojeni společným životem, vzpomínkami, žalem.

Lennart se otočil a vážně přikývl. Kapka Beritinych slin mu dosud ulpívala na zarostlé bradě.

Beatrice si vyžádala adresu Justusova kamaráda a matky obou bratrů, vyšla na chodbu a zavolala Haverovi, aby někdo matku vyrozuměl.

Když se vrátila do kuchyně, Lennart stál a lil do sebe pivo. To možná nebyl špatný nápad, říkala si.

„Berit,“ zeptala se, „nevíte, kam John včera šel?“

Berit zavrtěla hlavou.

„Měl něco zařídit nebo se s někým sejít?“

Berit mlčela.

„Potřebovala bych to vědět.“

„Nevím.“

„Neřekl něco, než odešel?“

Berit svěsila hlavu a vypadalo to, jako by se snažila na včerejšek rozvzpomenout. Beatrice si uměla představit, jak se její myšlenky vrací k posledním minutám, než John zmizel ze dveří a tím i z jejího života. Kolikrát ještě si to bude přehrávat?

„Byl stejný jako vždycky,“ řekla nakonec. „Asi se zmínil, že se zastaví v akvaristice. Měl si zajít pro objednanou pumpičku.“

„Ve kterém obchodě?“

„Nevím. Chodil do všech,“ začala vzlykat.

„John má zatraceně dobré akvárium,“ řekl Lennart. „Psal se o něm i v novinách.“

Chvíli bylo ticho.

„Myslela jsem si, že bude uklízet sněh. Mluvil o tom, že se přeptá na práci u nějakého klempíře.“

„U Mickeho?“ uvažoval Lennart.

Berit pohlédla na švagra a přikývla. Takže Micke, říkala si Berit. To bude jedno ze jmen.

Haver, Beatrice, Wende, Berglund, Fredriksson, Riis, Lundin a Ottosson seděli kolem obrovské plechovky s vánočními perníčky. Fredriksson si nabral pořádnou hromádku a jednotlivé kousky vyrovnal před svým šálkem. Jedenáct, konstatovala Beatrice.

„Budeš tak hodný a pošleš to dál?“

Fredriksson nepřítomně přikývl. Ottosson, který zřejmě „hodný“ byl, si nevzal, ani když se piksla přesunula před něj.

„Vezmi si perníček,“ pobídl ho Riis.

„Ne, děkuji,“ odmítl šéf oddělení.

„Malý John vykrvácel,“ vrátil se Haver k tématu. „Někdo do něj vrazil nůž nebo jiný ostrý předmět a důvodem smrti bylo vykrvácení.“

Skupina kolem stolu zpracovávala informaci. Haver mlčel a v duchu viděl, jak si kolegové představují konec života Malého Johna.

„Kromě toho dostal spoustu ran do obličeje a trupu,“ dodal. „Navíc má popáleniny pravděpodobně od cigaret na pažích a pohlavních orgánech.“

„Takže bychom měli hledat sadistického kuřáka,“ řekl Riis.

„Nejsou snad všichni kuřáci sadisti?“ ozval se Lundin.

Haver si ho nevšímal a pokračoval.

„Zemřel zřejmě včera odpoledne mezi čtvrtou a osmou. Je to obtížné stanovit přesněji, protože byl silně promrzlý.“

„Neměl v krvi alkohol nebo drogy?“ zeptal se Ottosson.

„Ne, byl čistý. Dělal se mu žaludeční vřed a játra také neměl v nejlepším stavu.“

„Byl alkoholik?“

„Ne, to se říct nedá, ale játrům přece jen dával zabrat,“ řekl Haver a najednou vypadal strašně unavený.

„Nezemřel omylem?“ zeptala se Beatrice. „Skutečnost, že měl mnoho ran, svědčí o tom, že si s ním někdo dlouho pohrával. Když někdo chce vraždit nožem, zasadí jednu pořádnou ránu.“

To je absurdní, pomyslel si Haver. „Šlo o mučení, určitě.“

„Byl to tvrdý chlapík,“ řekl Ottosson. „Nemyslím si, že se dal snadno zlomit.“

„Něco takového člověk nikdy neví,“ namítl Fredriksson a sáhl po osmnáctém perníčku. „Jedna věc je vypadat statečně za stolem, když vás policie vyslýchá kvůli krádeži, a něco jiného je zachovat si tvář, když vás někdo surově mučí.“

Ottosson se nikdy nehádal, ale teď si stál na svém.

„Malý John byl umíněný i statečný. Navzdory tomu, jak byl drobný a útlý, se nikdy nevzdával.“

„Copak jsi ho někdy mučil?“ dobíral si ho Riis.

Ottosson vyprávěl, že Malého Johna opakovaně při různých příležitostech vyslychal. Byl u jeho prvního zadržení, to mu bylo teprve šestnáct let. A pak se pět šest let pravidelně setkávali.

„Jde o něco starého, nebo nového?“ navázal Ottosson. „Já sám bych dost těžko věřil, že by se zapletl do něčeho velkého. Ty jsi přece viděla jeho ženu a syna, Beo. John se posledních deset let držel dobře. Proč by se právě teď do něčeho namočil?“

Bea přikývla – souhlasila s Ottossonem. Naštědál dlouhé zkušenosti ještě předtím, než ona sama do oddělení nastoupila. Dokonce možná ještě než začala chodit do školy. Myslela si o něm, že je to chytrý muž. Moc toho nenamluvil, ale právě teď by si přála, aby ještě pokračoval. Ottosson však zmlkl, vzal si poslední Fredrikssonův perníček a potměšile na Beu mrkl.

„Manželka působí dobrým dojmem a syn také. Malý John byl nějakou dobu nezaměstnaný a to jistě přineslo nějaké problémy, ale nenechal se tím zlomit. Občas se napil, říkala manželka, ale neopíjel se. Možná že to chtěla trochu vylepšit, ale já si myslím, že se držel celkem dobře. Hrál si se svým akváriem. Nic většího jsem v životě neviděla. Jistě aspoň čtyři metry dlouhé a metr široké. Zabírá celou stěnu.“

„Představ si tu povodeň, kdyby prasklo,“ pošťouchl ji zase Riis.

Ottosson na něho pohlédl, jako by chtěl říct: Těch hloupých komentářů už bylo dost. Riis se usklíbl.

„Nedal na akvárium dopustit,“ znovu se ozvala Beatrice. „Byl ve svazu chovatelů akvariálních rybiček, zřejmě aktivně působil i ve vedení. Měl sen, že si jednou otevře obchod jen s rybičkami.“

Ottosson přikývl.

„A co ten bratr?“ připomněl Haver. „Ten úplně čistý nebude. Nemohl Johna do něčeho zatáhnout?“

„Nezdá se mi to. Přinejmenším by to neudělal vědomě,“ soudila Beatrice. „Jeho zármutek vypadal upřímně. Jasně že je člověk v šoku, když mu zavraždí bratra, ale nic nenasvědčovalo tomu, že by něco tušil.“

„No, zrovna moc mu to nezapaluje,“ ozval se Ottosson. „Třeba docela nepochopil, že se zapletl do něčeho, co by mohlo přinést takové následky.“

Beatrice vypadala pochybovačně.

„Ale možná mu teď už něco došlo,“ dodal Ottosson.

Do zasedačky vešel šéf kriminálky Morenius. Hodil na stůl řadu složek, usadil se a těžce si povzdechl.

„Omluvte mě, že jsem se opozdil. Mám toho teď moc,“ prohlásil a svá slova podtrhl dalším povzdechem.

„Dej si kafe, to tě postaví na nohy.“

Morenius se zasmál a přitáhl si termosku.

„Dáš si perníček?“ nabídl mu Ottosson.

„Lennart Jonsson,“ začal Morenius, „je naším stálým hostem, stejně jako hostem dalších příslušných úřadů. Má na svém kontě čtrnáct řízení bez řidičáku, třikrát řízení v opilosti, šestnáct krádeží, z toho tři velké, napadení a jistě aspoň dvacet dalších, která se mu neprokázala, pokus o podvod, držení narkotik, ale to bylo už dávno, tři nezákonné výhrůžky, vyhrožování svědkům a tak podobně. Kromě toho má desítky nezaplacených pokut a dluh třicet tisíc u státu. Pobírá sociální příspěvek a v současné době se projednává jeho žádost o předčasný důchod.“

„Zatraceně, a to proč?“ vyprskl Lundin.

Morenius po svém dlouhém projevu vypadal vyčerpaně, ale napil se kávy a pokračoval.

„Má zřejmě staré zranění. Před pěti lety spadl z lešení a od té doby je prakticky neschopen práce.“

„Copak někdy pracoval?“

„Nejvíc ve stavebnictví, i u Rangnsella a nějaký čas jako přidavač. Byla období, kdy vedl úplně normální život.“

„Je klíčem k vraždě Lennart?“

Ottossonova otázka visela ve vzduchu. Fredriksson si před sebe postavil nový sloupek perníčku a bez ustání žvýkal. Riis vypadal unuděně. Lundin se zahleděl na své ruce a všichni čekali, že se každou chvíli zvedne a půjde si je na záchod umýt. Celá budova policie se bavila jeho hrůzou z bacilů. Od té doby, co tu Lundin začal pracovat, významně stouply výdaje za papírové ručníky.

Haver přehledně zmapoval okruh Jonssonových přátel a známých a jejich finance.

Beatrice zprvu moc pozorně neposlouchala. Snažila se vybavit si něco, co ji při návštěvě u Berit trochu rušilo. Souviselo to se synem? Zmínila Berit něco? Nebo to byl jen pohled nebo změna výrazu jejího obličej? Leknutí? Z myšlenek ji vyrušil Ottosson.

„Haló, Beo, na něco jsem se tě ptal. Nezmínila se Berit o Johnových financích? Nechyběly rodině peníze, když John ztratil práci?“

„Nezdálo se mi. Nikdo z nich nevypadal, že by trpěl nouzí. Berit pracuje na půl úvazku jako domácí pečovatelka a o rodinnou kasu se staral John.“

„Musíme to proklepnout jako obvykle,“ rozhodl Ottosson. „Postaráš se o to?“ otočil se ke kolegovi. Riis přikývl. To byl úkol podle jeho gusta.

„Ráda bych tam zítra ráno znovu zajela, pohovořila si s Berit a možná i s chlapcem a trochu si prohlédla Johnovy věci,“ navrhla Beatrice. „Souhlasíš?“

„Dobře,“ řekl Haver. „Poptávali jsme se už v akvaristikách, ale zatím nám to nic nepřineslo. Zítra budeme pokračovat. Možná existují ještě malé obchůdky, možná dokonce chovatelé, kteří prodávají speciální vybavení z domova. Musíme se spojit se sdružením a zaměřit se na konkrétní den.“

Ottosson zakončil poradou krátkým nezávazným hovorem,

který nikoho nezajímal, ale všichni zůstali sedět. Pro Ottossona bylo takové zarámování jejich porad důležité. Otupil tím hrot tomu, co bylo řečeno.

Bylo čtvrt na devět. Práce na zítřek byla rozdělená.

7.

V půl jedenácté zavolal na policii Mikael Andersson. Hovor přijala služba, jmenovitě Fredriksson, protože ostatní odjeli do Eriksbergu k případu napadení.

Fredriksson spokojeně zůstal ve své kanceláři. Bylo tam ticho, klid, a tak měl čas na úvahy a třídění papírů. Vytvořil si podle svého mínění jedinečný systém s osmi různými hromádkami, z čehož ta největší patřila do koše. Pomyslel na řeči o kancelářích bez papírů, to by tedy na uppsalské policii prosadit nešlo.

V podstatě sám proti papírům nic neměl. Byl tak trochu kancelářský typ a měl rád složky, registry a šanony. Většina jeho kolegů, zejména ti mladší, všechno uchovávali v počítačích. Fredriksson naproti tomu měl rád šustící papíry a desky, do kterých je vkládal. Děrovačka a sešíváčka měly na jeho stole stálé místo.

Pokud ho zazvonění telefonu vyrušilo, nedal to na sobě znát a přívětivě se ohlásil.

„Znal jsem Malého Johna,“ ozval se hlas v telefonu. „Však víte – toho, co ho zavraždili.“

„Jak se jmenujete?“

„Micke Andersson. Dověděl jsem se to teprve teď. Byl jsem v práci a mobil jsem si nechal doma. Odklízím sněh, a tak...“

„Dobře,“ ozval se klidně Fredriksson. „Takže jste se vrá-

til domů a na mobilu našel zprávu, že je John mrtvý. Kdo ji poslal?“

„Johnův bratr.“

„Lennart Jonsson?“

„Má jen jednoho bratra.“

„Vy jste Johnův známý?“

„Známe se celý život. Co se stalo? Víte něco?“

„Něco ano. Ale vy možná víte něco, co my ne.“

„Včera jsem se s ním setkal a ničeho zvláštního jsem si nevšiml.“

„Kdy?“

„Kolem páté.“

„A kde?“

„U mě doma. Byl si koupit pár lahví a pak se zastavil u mě.“

Fredriksson si všechno zaznamenával a vyptával se dál. Takže Malý John se objevil u Mikaela Anderssona v ulici U Větrného mlýna. Mikael se právě vrátil z práce v klem-pířské dílně. Osprchoval se a myslí si, že bylo asi pět hodin. John se předtím zastavil v prodejně alkoholu ve Mlýně a připadal mu v dobré náladě. V ruce držel dvě zelené igelitové tašky.

Povídali si o všem možném. John o svém akváriu, ale o žádné pumpě se nezmínil. Mikael mluvil o práci a že asi bude muset nastoupit ještě i večer. Potřebovali od sněhu vyčistit několik střech.

„Přišel kvůli něčemu konkrétnímu? Nezeptal se na něco zvláštního?“

„Ne, jen se zastavil, protože šel kolem. Tak jsem to pochopil. Ptal jsem se ho, jestli nechce uklízet sních. Firma nabírá lidi, ale moc ho to nezajímalo.“

„Nestál o práci?“

„Neodmítl to rovnou, ale velký zájem neprojevil.“

„Překvapilo vás to?“

„Malý John nikdy dlouho nevydržel bez práce. Myslel jsem si, že po tom sáhne.“

„Potřeboval peníze?“

„Kdo ne?“

„Mám na mysli, že se blíží Vánoce a tak.“

„Nic o tom neříkal. A mohl si dovolit koupit pálenku.“

John zůstal půl hodiny, možná tři čtvrtě. Ve čtvrt na sedm odešel Mikael Andersson z bytu na úklid střechy ve Správcovské ulici. Domníval se, že John jel domů.

„Ještě něco. Požádal mě, abych mu půjčil telefon, ale nakonec nikam nevolal.“

„Nezmínil se, komu chtěl volat?“

„Ne. Možná domů. Prý se opozdil.“

Mikael Andersson zavěsil telefon a zašátral rukou v náprsní kapse po balíčku cigaret, než si uvědomil, že před dvěma měsíci přestal kouřit. Místo toho si tedy nalil skleničku vína, i když věděl, že po ní bude mít na cigaretu ještě větší chuť. John se mu často posmíval, že pije „babské pití“, a zkraje se za to trochu styděl, ale teď už se vědělo, že Micke pije nejčastěji červené víno.

Čtyři roky žil s jednou ženou jménem Minna. Jednoho krásného dne se sbalila a odešla a už nikdy se nevrátila. Neodvezla si ani nábytek, ani osobní věci. Čekal dva měsíce, pak všechno sbalil a odvezl do sběrného dvora v Kvarnbo. Jejími krámy naplnil půl kontejneru.

To ona ho naučila pít víno. „To na ní bylo jediné dobré,“ říkával. „Kdybych ji tloukl nebo byl zlý,“ stěžoval si kamarádům, když se ptali, proč tak najednou zmizela, „ale prostě se sebrala a byla pryč. Nechápu to.“

Sedl si do obývacího pokoje do křesla, do stejného jako včera při Johnově návštěvě. Ani si ještě nesvlékl bundu. Johna znal celý život. Byl to jeho nejlepší přítel. Vlastně jediný přítel, opravil se a popotáhl.

Polkl doušek vína a trochu se uklidnil. Rioja. Otočil lahev, chvíli studoval etiketu a pak si naplnil skleničku. Ta půlhodina s Johnem teď získala na důležitosti. Pokoušel se v myšlenkách vrátit ke všemu, co bylo řečeno, promítal si každou grimasu, pohled a smích. Ano, včera se s Johnem smáli.

Napil se a zavřel oči. Měli jsme se spolu dobře, že, Johne? Stál tam s taškami z prodejny alkoholu v obou rukou a povídal cosi o vánočním klidu. Najednou ho napadlo, zda tu John ty tašky nezapomněl, a šel se podívat do předsíně, jestli nestojí pod věšákem. Ale byly tam jen jeho tenisky a mokré pracovní šněrovací boty, které si musí dát sušit na ráno.

Zamyšleně se vrátil do kuchyně. Co to ten John říkal? Pohlédl na kuchyňské hodiny. Nemá zavolat Berit? Byl si jist, že ještě nespí. S Lennartem mluvit nechtěl.

Na kuchyňském stole ležel program dostihů. Vsadím se, že teď vyhraje, když jsi mrtvý, říkal si a shodil program i hrací kupony ze stolu. My dva, co jsme nikdy nevyhráli, ale stejně jsme nepřestali sázet. Týden co týden, rok co rok, v naději na velkou výhru.

Neměli jsme na to, řekl nahlas sám pro sebe, neměli jsme ani potuchy, jak vyhrát.

Kdyby závodily akvarijní rybičky, to bychom na tom byli dobře, pomyslel si a zvedl papíry ze země. Minna ho naučila ještě něco jiného než jen pít víno – když věci leží na zemi, je načase je vyhodit.

Opřel se čelem o okno, mumlal jméno svého přítele a zíral na padající sních. Vánoce a vánoční přípravy míval rád, ale už věděl, že pohled z kuchyňského okna na vánoční svícny a stromky sousedů mu vždycky připomenou Johnovu smrt.

Lennart Jonsson se prodíral sněhem. Když míjel Vaksalaskou ulicí, někdo na něj vztekle zatroubil. Lennart zahrozil pěstí. Rudá zadní světla mizela v dálce. Přepadl ho pocit

strašné nespravedlnosti. Všichni si jezdí autem, jen on sám se vleče pěšky a musí přeskakovat rozježděné závěje.

Když se ohlédl, uviděl vánoční osvětlení jako perlový náhrdelník sahající až do města. Pod nohama mu vrzal sníh. Jednou mu nějaká žena řekla, že by si přála sníst zvuk, který vydávají boty na zmrzlém sněhu, když je pořádná zima. Vždycky si na to za stejných okolností vzpomněl. Co tím vlastně myslela? Líbilo se mu to, ale nechápal to.

Po Salabacké ulici projelo auto s vánočním stromkem přivázaným na střeše. Jinak všude panoval klid. Zastavil se, svěsil hlavu, jako by byl opilý, a uvědomil si, že pláče. Nejraději by ulehl do sněhu a zemřel tam stejně jako jeho bratr. Jeho jediný bratr. Mrtvý. Zavražděný. Svírala ho touha po pomstě a byl si jist, že se mu uleví teprve poté, až dostane Johnova vraha.

Bude se muset naučit žít bez bratra. Vytáhl si zip na prošívání bundě nahoru. Pod ní měl jen tričko. Choval se tak podivně, až si toho sám všiml. On, který obvykle spěchal, teď kráčel zamyšleně, prohlížel si fasády domů a všiml si detailů, jako třeba přeplněného odpadkového koše u autobusové zastávky a zasněženého úklidového stroje, věcí, jimž jindy nevěnoval pozornost.

Jako by bratrova smrt zostřila jeho vnímání. Vypil jen dvě piva. Johnova piva. Zůstal u Berit, dokud Justus neusnul. Teď byl střízlivý jako nikdy předtím a sledoval, jak se jeho město obléká do bílého rubáše.

Pod botami mu vrzal sníh a Lennart cítil velkou prázdnotu.

Došel k Brantingskému náměstí a odtud to měl domů už jen několik domovních bloků, ale najednou se skoro uprostřed náměstí na místě zastavil. Masou sněhu se systematicky prohrabával traktor, odklízal parkoviště a příjezdy.

Byl John mrtvý, když ho vyložili v Libro? Lennart nevěděl, zapomněl se zeptat. John snadno promrzl. Jeho křehké

tělo nebylo na mráz stavěné. Měl štíhlé ruce – ruce pianisty. Stal se ale svářečem a byl největším odborníkem na akvarijní rybičky. Strýc Eugen často žertoval, že kdyby v televizi dávali vědomostní soutěže o rybičkách, určitě by John vyhrál velké peníze. Znal každou jejich ploutvičku.

Lennart se zahleděl na traktor, a když projížděl těsně kolem něho, zvedl ruku k pozdravu. Řidič na něho také mávl. Byl to mladý kluk, tak přes dvacet. Když viděl, že se Lennart dívá, přidal trochu plynu, nonšalantním pohybem ruky zařadil zpátečku, pokývl na něj, správně si najel, otočil se a nabral poslední zbytky sněhu.

Lennarta napadlo, že by mohl traktor zastavit, prohodit pár slov s řidičem, možná něco říct o Malém Johnovi. Rád by mluvil s někým, kdo ví, jak jsou ruce důležité.

Nedokázal na bratra pomyslet jinak než jen v detailech. Ruce, trochu opatrný smích, kdykoli byl v neznámém prostředí – nikdo o něm nemohl říct, že by se vtíral. Drobné tělo, které bylo překvapivě silné.

Skvěle hrál kuličky. Když si hráli na dvoře, právě John se vždycky domů vracel s plným pytlíkem kuliček a novými cínovými vojáčky v kapse.

Porazil ho jen Teodor, hlídač. Občas za nimi přišel, půjčil si kuličku, poslal ji širokým obloukem a vojáčka porazil. Byl to podvod, nechat si pomoci, ale nikdo neprotestoval. Teodor se choval ke všem stejně a příště pomohl zase někomu jinému.

Teodor se hodně smál, možná i proto, že si občas vypil nějaké to pivo, ale především proto, že své city neskrýval. Měl rád ženy a bál se výšek a tmy, to byly tři jeho nejvýraznější vlastnosti, kromě toho, že to byl zkušený a výkonný správce domu. Nikdo ho nepředčil.

Lennart si často říkal, že kdyby měli učitele s jeho silnými i slabými stránkami, ze všech kluků by byli profesori. Teodor uměl mistrně zamést vchod do sklepa, aniž to prá-

šilo, udržoval dvory ve vzorné čistotě, hrabal pískové cestičky a plel záhonky tak důkladně, že vypadaly krásně dva až tři týdny.

Tohle všechno jsme se měli naučit ve škole, říkal si Lennart, zatímco pozoroval traktor. Také si to myslíš, Johne? Jedině tebe to přece zajímalo. Ne, vlastně i otce a mámu. Otec. Ztraceně! Pitomá střecha.

Teodor žádný pořádný traktor neměl, jen lopaty a starý malotraktor se dvěma držadly a vpředu připevněným sněžným pluhem.

John a Lennart pomáhali odklízet sníh kolem domu a jednou, uprostřed šedesátých let, kdy byla zima neobyčejně bohatá na sníh, je Teodor poslal na střechu, patnáct metrů nad zem. Byli to přece synové pokrývače. Přivázal je za pas a do ruky jim dal lopatu. Ze střešního okénka je dirigoval a držel lano. Chlapci klouzali po hladké střeše, shrnovali sníh dolů a přes okraj. Dole stál Svensson a odháněl kolemjdoucí.

Jednou se Lennart podíval přes okraj a zamával na něho. Odpověděl mu. Byl střízlivý? Možná. Teodor stál v okénku – příšerně se bál výšek. Vpravo byl zámek a věže kostela. Vlevo Vaksalaský chrám se špičatými věžičkami, podobající se jehle vztyčené proti obloze. Ve vzduchu vířil sníh. Pod bundou bušilo srdce.

Když konečně skončili a vklouzli oknem na půdu, Teodor se s úlevou zasmál. Zašli společně do kotelny. V obrovském kotli tam hořel odpad ze zahrady a oni se ohřívali. Vzduch byl suchý a horký, páchlo to trochu kysele, ale příjemně. Takovou vůni už pak Lennart nikdy nezažil.

V místnosti vedle kotelny stál pingpongový stůl a někdy si tam zahráli. John byl rychlejší. Lennart by nejráději hru rovnou rozhodl smečí.

Někdy je Teodor pozval na limonádu. Sám pil pivo. John si vždycky dal limonádu Zingo. Lennart se při té vzpomínce usmál. Bylo to už tak strašně dávno. Na kotelnu si ne-

vzpomněl spoustu let, ale teď si vybavoval různé uličky, pachy, sloupce prázdných lahví a hromady novin. Všechno už je dávno pryč. I Teodor je řadu let mrtvý.

Lennart sklonil hlavu jako pozůstalý u hrobu. Otrásl se, ale nechtělo se mu vzpomínky opustit. Až přijde domů, přihlásí se znovu všechno zlo světa. Bude si muset dát skleničku. Možná několik.

Traktorista na něho pohlédl, když projížděl kolem. Lennartovi bylo jedno, co se mu honí hlavou. Už dávno se o takové věci nezajímal. Může si třeba myslet, že jsem blázen.

Jednou Teodora překvapili. Měl narozeniny, možná nějaké kulaté, asi o tom mluvili rodiče. Teodor měl strach ze tmy, a když za ním kluci přišli, slyšeli jeho zvonivý hlas, který se linul dlouhou sklepní chodbou. Zpíval si, aby potlačil úzkost. Chodbou se rozléhalo *Sedm osamělých večerů jsem na tebe čekal...* a zvuk se odrážel od zdí. Když Teodor zatočil za roh a chystal se vstoupit do kolárny, začali všichni zpívat. Teodor se lekl, ale pak pochopil, oč jde. Se slzami v očích poslouchal Hodně štěstí zdraví..., *Happy birthday to you...* Byly to jeho děti, všechny viděl vyrůstat, uličníky, které huboval a s nimiž hrál ping-pong, bral jim fotbalový míč, když chtěli kopat na promočeném trávníku, a pak s ním žongloval v kotelně.

Deset kluků a jeden domovník ve sklepě. A všechno je pryč. John i jeho dětství. Doba, kdy ještě o ničem nebylo rozhodnuto. Lennart se zhluboka nadechl. Studený vzduch mu plnil plíce, až se otrásl. Bylo v knize osudu napsáno, že John musí zemřít mladý? To se spíš mělo stát jemu. Kolikrát jen řídil auto opilý, chlatal, rval se s chlapy, kteří žili ze dne na den. Ne Johnovi, který měl Berit a Justuse, své rybičky a šikovné ruce svářeče.

Vykročil. Sníh přestal padat a mezi mraky se objevilo několik hvězdiček.

Traktor teď popojížděl po druhé straně náměstí. Stroj se

zastavil a Lennart viděl, že mladík vytáhl termosku, odšrouboval uzávěr a nalil si trochu kávy.

Když traktor míjel, pokývl a zastavil se, jako by ho něco napadlo. Popošel a opatrně zaklepal na dvířka. Řidič stáhl do poloviny okénko.

„Ahoj,“ pozdravil Lennart. „Máš toho hodně?“

Chlapík přikývl.

„Možná si říkáš, co tu dělám uprostřed noci.“

Vystoupil na první schůdek blíž k řidiči. Cítil, jak k němu proudí teplo.

„Zemřel mi dnes bratr,“ vysvětloval. „Jsem z toho špatný, chápeš.“

„Sakra, to je hrůza,“ řekl mladý muž a postavil termosku na ovládací panel.

„Jak starý jsi ty?“

„Třiadvacet.“

Lennart nevěděl, co říct, ale strašně si přál v hovoru pokračovat.

„Kolik let bylo tvému bratrovi?“

„Starší než ty, ale i tak... Byl to můj mladší bratr.“ Pohlédl na své promočené boty. „Mladší bratr,“ opakoval tiše.

„Chceš trochu kafe?“

Lennart se na okamžik na mladíka zadíval a pak krátce přikývl.

„Mám ale jen jeden kalíšek.“

„To je jedno.“

Držel v ruce šálek s horkou tekutinou. Káva byla sladká, ale to nevadilo. Napil se a znovu pohlédl na muže. „Jdu od bráchovy manželky,“ řekl. „Mají čtrnáctiletého kluka.“

„Byl nemocný?“

„Ne. Zavraždili ho.“

Řidič vykulil oči.

„V Libro, jestli víš, kde to je. No jasně, že to víš, město tam vozí sněh.“

„To byl tvůj brácha?“

Lennart vypil poslední kapku a vrátil kalíšek.

„To mi bodlo, něco horkého do žaludku.“

Přesto se otřásl, jako by ho uvnitř přemohl chlad. Řidič zašrouboval termosku a odložil ji do tašky za sedadlem. Jeho pohyb Lennartovi něco připomněl a pocítil závist.

„Tak abych šel domů,“ nadhodil.

Mladík se rozhlédl po náměstí. „Brzy to budu mít. Je zima.“

Lennart na stupátku zaváhal.

„Opatruj se,“ řekl nakonec. „A díky za kafe.“

Pokračoval pomalu k domovu. Sladká chuť v ústech v něm vyvolala přání dát si pivo. Zrychlil krok. Za kuchyňským oknem zahlédl nějakou ženu. Vzhlédla, když procházel kolem, a zároveň si otřela čelo hřbetem ruky. Krátce na něj pohlédla a pak dál zdobila okenní parapet malými keramickými skřítky.

Když došel domů, byly skoro dvě hodiny. Rozsvítil jen lampu nad vařičem, přinesl si pivo a sedl si ke kuchyňskému stolu.

Teď je John mrtvý už třicet hodin. A stejně dlouho je jeho vrah na svobodě. Každou další vteřinou v Lennartovi narůstala touha zabít toho, kdo Johna zavraždil.

Měl by se policie zeptat, co ví, pokud mu vůbec něco řeknou. Znovu se podíval na hodiny. Musí se do toho pustit okamžitě. Zavolá všem známým. Vrah jeho bratra si volně běhá na svobodě a tuhle nespravedlnost Lennart nebude trpět ani minutu.

Přinesl si papír a tužku, chvíli ji okusoval a pak roztřeseným písmem napsal osm jmen. Všechno byli muži v jeho věku. Všichni kriminálníci jako on. Několik narkomanů, jeden překupník, dva, co pálili doma alkohol a podloudně ho prodávali, všechno staří známí z věznice v Norrtälje. Chátra, říkal si při pohledu na svůj seznam. Když je potkají spořádaní občané, předstírají, že je nevidí.

Lennart se musí udržet střízlivý a při smyslech. Teprve až bude po všem, může se upít k smrti.

Otevřel pivo, ale vypil jen několik doušků, pak ho postavil na stůl a šel do obývacího pokoje. Měl dvoupokojový byt. Byl na něj velice hrdý a těšilo ho, že si celé ty roky svou pevnost udržel. Sousedé si občas stěžovali, to ano, a nájemní smlouva párkrát visela na vlásku.

Na polici stály dvě fotografie. Jednu z nich zvedl a dlouze se na ni zadíval. Strýc Eugen, John a on při rybolovu. Už si nevzpomínal, kdo je tehdy fotil. John držel v ruce štiky a tvářil se přešťastně. On sám měl zarputilý výraz, ne snad naštvaný, ale vážný. Eugen vypadal spokojeně jako vždycky.

On je tak strašně legrační, říkala o svém bratrovi Aina. Lennart si ještě mnoho let poté vybavoval jednu sobotu, kdy matka jednou rukou objala kolem krku Eugena a druhou otce. Seděli u kuchyňského stolu. Matka nachystala obloženou mísu, Eugen vyprávěl jako obvykle a matka vstala a šla pro něco do spíže. Ale předtím se na chvíli zastavila a pohladila dva muže, které milovala ze všech nejvíc. Její ruce na nich spočinuly možná na deset vteřin, zatímco bratrovi odpovídala.

Lennart si vzpomínal, jak se podíval na otce. Ten vypadal dobrosrdečně jako vždycky, když si dal pivo a panáka. Zřejmě si ani nevšiml jejího doteku, v každém případě nic neřekl, neuhnul ani nebyl v rozpacích.

Kolik mohlo být na fotce Lennartovi? Možná čtrnáct. Pak už šlo všechno do háje. Žádné další rybaření. Tou dobou byl Lennart hodně náladový. Občas se cítil v klidu a šťastný, třeba když s Johnem a Teodorem stáli po odklizení sněhu na půdě. Nebo s otcem v klempířské dílně. Tam nevadilo, že otec koktal. I po jeho únavě jako by v dílně nebylo ani stopy. Pohyboval se tam úplně jinak.

Najednou si vzpomněl, jak otcův obličej někdy sevřela křeč. Bylo to bolestí nebo vyčerpáním? Spadl snad právě

kvůli tomu? Nebo snad skočil dolů sám? Ne, jeho kolega ho viděl, jak klouže ze střechy, slyšel jeho křik. Koktal, když bezmocně padal dolů? Odráželo se od masivních zdí chrámu jeho zadržávání?

Křičel tak, že to bylo slyšet až k arcibiskupovi. Upozornil toho nahoře, aby tam nachystal pro Albina místečko, vysoko nad všemi věžičkami, po nichž se šplhal. Teď asi pokládá plechy na nebi, říkal si Lennart. Co jiného by tam dělal? Něčím musí ruce zaměstnávat. Nenáviděl nečinnost. Nejspíš tam letuje nějakou střechu ze zlata. Nebo aspoň z mědi.

Najednou se mu po Albinovi strašně zastesklo, jako by žal po Johnovi přivolal zpět i otce.

„Všechno je pryč,“ řekl nahlas.

Seděl ve špatně osvětleném bytě hodinu, dvě, možná tři.

Bděl. Rty i tváře měl ztuhlé, bolelo ho v zádech. Bděl a snažil se připomenout si všechny krásné chvíle s Johnem.

Na ošklivé nevzpomínal. Jistě že uvažoval proč – všichni se ho vždycky vyptávali. Ve škole, na dětské psychiatrii, čmucharové, v kriminále, na sociálce či v pojišťovně.

Snažil se uchopit všechny nitky. Sbíhaly se na bohem zapomenuté skládce sněhu v Libro.

Žádné proč neexistuje. Život je slátanina náhod a příležitostí, které se občas nevyvedou. Už dávno o tom přestal přemýšlet. Bral věci, jak přicházely. Jestli si takový osud vyvolil sám, o tom už neuvažoval. Stejně šlo vždycky všechno nakonec do háje. Na nikoho vinu nesvaloval, takový je prostě život.

Žít spořádaně se mu povedlo jen krátce. Samozřejmě se pokusil. Během osmdesátých let bylo období, kdy měl práci jako dělník ve stavebnictví. Házel lopatou, nosil si do práce krabičky s jídlem a měl takovou fyzičku jako nikdy předtím.

Setkával se s lidmi, kteří znávali Albina, a udělal si o otci jiný obrázek. Staří pracovníci ve stavebnictví se pochvalně

zmiňovali o tom, jaký byl otec šikovný klempíř, a pochvalu Lennart vztahoval i na sebe. Kolektivní vzpomínka na Albionovu zručnost se aspoň trochu týkala i syna.

Ano, byla i taková období. A pak John. Bratříček. Mrtvý. Zavražděný.

Berit už potřetí během půlhodiny pootevřela dveře do pokoje a zahleděla se na Justusovu kšticí a bezbranný obličej, který dosud nesl stopy pláče.

Zavřela dveře, ale zůstala stát s rukou na klice. Co si teď počneme? opakovala si pro sebe. Rysy obličejce měla šokem dosud ztuhlé, nohy jako z olova, paže se pohybovaly zcela mechanicky a tělo vůbec necítila. Hýbala se, mluvila a vnímala okolí, ale jakoby z dálky.

Justus se zhroutil. Mnoho hodin se třásl, křičel a plakal. Sama se snažila být klidná. Postupně se trochu vzpamatoval a schoulil se na pohovce. V jeho mladém obličejci se objevil cizí výraz.

Najednou zjistili, že mají hrozný hlad. Berit rychle uvařila těstoviny a snědli je s buřty a kečupem.

„Bolí umřít?“ zeptal se Justus.

Co mu měla říct? Věděla od té policistky, že Johna mučili, ale detaily neznala.

Ano, bolelo to, pomyslela si, ale pokusila se Justuse uklidnit tím, že John pravděpodobně netrpěl.

Nevěřil jí. Proč by měl?

Stála se zavřenýma očima, s rukou na klice. Můj John, šeptala.

Před chvílí byla zpocená, teď se do ní dala zima. Nohy ji nechtěly poslouchat, když šla do obývacího pokoje pro deku. Omotala si ji kolem sebe a zůstala stát uprostřed pokoje. Od chvíle, kdy Justus usnul, nebyla schopná nic dělat. Plynula minuta za minutou a John byl stále víc mrtvý. Stále vzdálenější.

Popošla k oknu. Vůně hyacintů ji dusila a musela přemocť impuls rozbít sklo, aby se mohla nadechnout čerstvého vzduchu.

Už zase sněžilo. Najednou si všimla pohybu. Nějaký muž zmizel mezi domy na druhé straně ulice. Byla to jen vteřina, přesto nepochybovala, že postavu viděla už dříve. Tmavozelené oblečení, nějaká čepice – to bylo všechno. Dívala se k rohu, za nímž zmizel, ale viděla už jen stopy ve sněhu. Napadlo ji, že to byl tentýž muž, kterého zahlédla večer, když čekala na Johna. To si myslela, že je to Harryho bratr, který mu přišel pomocť odklízet sníh, ale teď o tom pochybovala.

Chtěl jí snad John něco naznačit?

Ola Haver přišel domů těsně před devátou.

„Viděla jsem zprávy,“ řekla mu Rebecka, jen co vstoupil do dveří. Pohlédla na něj přes rameno. Pověsil si bundu a zmocnila se ho únava.

Z kuchyně se ozývalo krájení, nůž cvakal o prkénko.

Vešel dovnitř. Rebecka stála obrácená zády k němu a Ola se k ní přitiskl, jako by ho k ní táhla magnetická síla.

„Ahoj,“ řekl a zabořil obličej do jejích vlasů.

Cítil, že se usmála, ale nepřestala krájet.

„Víš, že ve Španělsku pracují ženy každý den v domácnosti čtyři hodiny, ale muži jen čtyřicet pět minut?“

„To ti řekla Monika?“

„Ne, četla jsem to v novinách. Stihla jsem to mezi luxováním, kojením a prádlem,“ zasmála se.

„Mám ti pomocť?“ nabídl se a objal ji pažemi kolem těla, aby přestala krájet.

„To byl jen takový výzkum ve více evropských zemích,“ vysvětlila a osvobodila se z jeho sevření.

„Jak dopadlo Švédsko?“

„Líp,“ řekla krátce.

Pochopil, že si přeje v klidu dodělat rybí salát nebo co to právě dělala, ale nechtělo se mu ji pustit. Nejradši by se jí dál tiskl k zádům a zadečku.

„Bylo to zlé?“

„Jako obvykle. Jinými slovy hrozně. Bea schytala to nejhorší.“

„Mluvila s pozůstalými?“

„A co jinak? Děti tě nezlobily?“

„Byl ženatý?“

„Ano,“ potvrdil Ola.

„Děti?“

„Čtrnáctiletý chlapec.“

Rebecka shrnula na jemno nakrájenou zeleninu do misky a přejela nožem přes prkénko, aby smetla poslední zbytky. Podíval se na nůž v její ruce. Kamínek v prstenu, který jí koupil v Londýně, se rubínově zaleskl.

„Zkousím něco nového,“ řekla a Ola pochopil, že má na mysli jídlo.

Otočil se a šel se osprchovat.

8.

Dvacet minut před čtvrtou se Justus Jonsson se šklubnutím probudil a vstal z postele. Poháněla ho jediná myšlenka. Vzbudil ho otcův hlas. „Chlapče, přece víš, co musíš dělat.“

Jak to, že ho to hned nenapadlo? Prošel po špičkách pokojem, opatrně otevřel dveře a viděl, že se v předsíni svítí. Naslouchal. V bytě bylo ticho. Dveře do ložnice rodičů zůstaly pootevřené. Nahlédl dovnitř a ke svému údivu viděl, že je postel prázdná. Na pár vteřin se zmateně zastavil – odešla

snad matka ven? Pak si ale všiml, že matčina deka tam není, a bylo mu to jasné.

Našel ji v křesle. Šel k ní tak blízko, až slyšel její dech, a pak se uklidněn vrátil do ložnice. Dveře skříně slabě zavrzaly, když je otevřel. Opatrně si přinesl židli, aby dosáhl na nejhořejší polici, až dozadu.

Tam ležely Johnovy krabice, výbava do akvária, rezervní díly k pumpě, filtry, plechovka s kamínky, plastové sáčky a všechno možné. Za tím vším Justus našel to, co hledal. Matka zakašlala a Justus ztuhl, půl minuty čekal, než se odvážil slézt zpět na zem, odnést židli a opatrně dveře zase zavřít. Krabice byla těžší, než předpokládal. Vzal ji pod paži, nahlédl do haly a poslouchal. Potil se a podlaha byla studená. Hodiny v obývacím pokoji odbily čtvrtou.

Justus otce zachránil. Aspoň to tak cítil. Zalilo ho teplo. Je to naše tajemství, říkal si. Nikdo se o něm nedozví, slibuji.

Schoulil se pod deku, pokrčil nohy a ruce sepal před sebou. Modlil se, aby ho John mohl vidět, slyšet, obejmout. Naposledy. Udělal by všechno pro to, aby ho ještě jednou vzal za ruku.

Na druhé straně města vstal Ola Haver z postele. Vzbudila ho bolest hlavy, nebo děti? Rebecka hluboce spala. Vždycky byla okamžitě vzhůru při nejmenším dětském pípnutí, takže mu asi skutečně nedala spát bolest hlavy.

Vzal si dva alvedony, zapil sklenicí mléka a zůstal stát skloněný nad kuchyňskou linkou. Musím spát, říkal si. Pohlédl na hodiny. Půl páté. Přišly už noviny? Ve stejném okamžiku zaslechl bouchnout domovní dveře a vzal to jako znamení.

Čekal v předsíni za dveřmi a sáhl po novinách, hned jak je doručovatel strčil do otvoru na poštu. Napadlo ho, že toho člověka nikdy neviděl. Předpokládal, že je to muž. Poznalo

se to podle kroků na schodech. Člověk, který nás každé ráno obslouží a který by nám chyběl, kdyby nepřišel. Žádná tvář, jen nohy a ruka, která se natáhne ke dveřím.

Haver noviny rozložil a rozsvítil si v kuchyni. Na první straně viděl fotografie z Libro. Text byl jako obvykle. Liselotte Rasková, policejní mluvčí, informovala o brutální vraždě a o tom, že policie „zajistila určité stopy“. Musel se usmát. To jistě. Jeho vlastní, Ottossonovy pětačtyřicítky a Beiny šestatřicítky.

Fotografie zavražděného nepůsobila moc hezky, přesto to byl jen odvar toho, jak John vypadal, když ho našli. Lidi si vůbec nedovedou představit, s čím se setkáváme, říkal si Haver. Ani Rebecka ne. A jak by mohla?

Odložil noviny stranou. Jaký bude dnešní den? Z části to záviselo na něm. Procházel si úkoly na dnešek, které si večera večer poznamenal.

Bea půjde prohlédnout Johnův byt v Gränby. Možná by s ní mohl jít Sammy. S dětmi to uměl. Napadlo ho, že by Johnův dorůstající chlapec možná ocenil setkání s policistou – mužem.

Musí vyslechnout Johnova bratra a také ještě jednou jeho matku. Bea toho z ní moc nedostala.

Podle Berit Jonssonové jel její muž včera do města autobusem. Kterým? Bylo by dobré si promluvit s řidičem. Mohl by si vzpomenout, kde John vystoupil. Musí prověřit krámky s akvaristikou, a jestli si John koupil pumpičku, tak kde a kdy. Je třeba pokusit se zmapovat Johnovo poslední odpoledne.

Haver odsunul myšlenky na vyšetřování, přitáhl si znovu noviny a začal je pořádně číst. Času měl dost. Bolest hlavy ustupovala. Ranní hlad utišil miskou keffru a banánem.

Únavu necítil, spíš napětí před událostmi dne. Pokud se jim rychle podaří zmapovat Johnův poslední den, dramaticky stoupne naděje na vyřešení případu.

Byl přesvědčen, že nešlo o vraždu v náhlém pomnutí smyslů, nic, co by vrah provedl neuváženě. Vrah nebo vrazi jistě patří do okruhu Johnových známých.

Motiv? Peníze, myslí si Bea. Narkotika – to byl Riisův nápad, ale ten odmítl Ottosson. Podle něho nebyl John Jansson žádný překupník drog. Šéf se domníval, že John drogy neschvaloval.

Haver se přikláněl k tomu, že šlo o peníze. Nějaký starý nezaplacený dluh, vyšinutý vymahač – třeba se nechal něčím vyprovokovat. Požádá Sammyho, aby sepsal seznam vymahačů. Haver jich pár znal, především to je Sundin z Gävle, který občas pohostinsky zasáhl i v Uppsale, pak bratři Hälllové a jeden „sportovní ředitel“, kulturista s minulostí karatisty. Je jich víc? Sammy to bude vědět.

Dluh. To by muselo jít o pořádnou sumu, aby poskytla motiv k takové vraždě, říkal si. A co to je – pořádná suma? Sto tisíc, půl milionu?

Napadlo ho, že vrah stejně jako on sám v této chvíli sedí a čte ranní noviny. Na rozdíl od novináře i od něho ví přesně, jak to bylo. Havera ta představa rozrušila a popošel k oknu. Sněžilo. V několika oknech na protější straně ulice se svítilo. Možná že je pachatel právě tam, v některém z těch bytů.

Haver si znechuceně odfrkl, ale nemohl se zbavit představy, že vrah nespí. Ta myšlenka se mu líbila i nelíbila. Dobré by bylo, kdyby vrah neměl na spaní dost klidu a s obavami v novinách četl, že „policie zajistila stopy“. Promýšlel už snad stokrát, jakým způsobem vrah dopravil mrtvého nebo umírajícího Johna do Libro. Skutečně tam žádné stopy nenechal? Třeba něco ztratil? Možná přehlédl drobný detail nebo ho časně ráno zneklidňuje obava, že se dopustil omylu.

Naproti tomu pro Havera byla nepřijatelná představa, že vrah má klid na to, aby si přečetl ranní noviny, vypil si kávu,

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.